

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Analýza ekonomické kriminality a jejích hlavních vývojových trendů v
regionech České republiky

Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Jan Galuščák**
Osobní číslo: **E18068**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a celníky**
Téma práce: **Analýza ekonomické kriminality a jejích hlavních vývojových trendů v regionech České republiky**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem bakalářské práce bude vymezení vybraných ekonomických trestných činů a jejich možných příčin, analýza vývoje a obecných trendů v oblasti vybraných ekonomických trestných činů v regionech ČR, komparace regionů ČR z hlediska míry jejich zasažení touto kriminalitou.

Osnova:

- Charakteristika ekonomických trestných činů.
- Stanovení příčin vzniku a prevencí jednotlivých ekonomických trestných činů.
- Právní úprava zabývající se ekonomickou kriminalitou.
- Vývoj ekonomických trestných činů v regionech České republiky.
- Komparace regionů České republiky dle zasažení ekonomickou kriminalitou.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

ČASTORÁL, Zdeněk. *Ekonomická kriminalita: (z pohledu řízení a správy)*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007. ISBN 978-80-86754-83-3.
FRYŠTÁK, Marek. *Hospodářská kriminalita z pohledu teorie a praxe*. Ostrava: Key Publishing, 2007. Právo. ISBN 978-80-87134-34-4.
CHMELÍK, Jan. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-434-X.
PICKETT, K. H. Spencer a Jennifer M. PICKETT. *Financial crime investigation and control*. New York: John Wiley & Sons, 2002. ISBN 0-471-20335-1.
Trestní předpisy [ÚZ 2019 č. 1342] Ostrava : Sagit, 2019. 464 stran ; 24 cm (ÚZ : úplné znění ; číslo: 1342) [Název z obálky] ISBN:978-80-7488-376-7.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. et Ing. Veronika Linhartová, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

L.S.

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

Prohlašuji:

Práci s názvem Analýza ekonomické kriminality a jejích hlavních vývojových trendů v regionech České republiky jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2021

Jan Galuščák v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych rád poděkoval své vedoucí práce Ing. et. Ing. Veronice Linhartové Ph.D. za její odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

Rád bych poděkoval všem členům rodiny, kamarádům a spolubydlícím za jejich podporu po celou dobu studia. Speciální dík patří Veronice Vojtěchové, bez které by mé studium zejména třetího ročníku bylo mnohem náročnější.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá analýzou ekonomické kriminality v regionech České republiky. První část definuje ekonomickou kriminalitu. Druhá kapitola charakterizuje finanční kriminalitu, praní špinavých peněz a korupci. Třetí část sleduje vývoj úvěrových podvodů, pojistných podvodů, legalizace výnosů z trestné činnosti a korupčních trestných činů v regionech České republiky za období let 2008-2020. Závěrečná kapitola srovnává celkový počet těchto ekonomických trestných činů v jednotlivých regionech České republiky.

KLÍČOVÁ SLOVA

ekonomická kriminalita, úvěrové podvody, pojistné podvody, legalizace výnosů z trestné činnosti, korupce

TITLE

Analysis of economic crime and its main development trends in the regions of the Czech Republic

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with the analysis of economic crime in the regions of the Czech Republic. The first part defines economic crime. The second chapter characterizes financial crime, money laundering and corruption. The third part monitors the development of credit fraud, insurance fraud, money laundering and corruption offenses in the regions of the Czech Republic for the period 2008-2020. The final chapter compares the total number of these economic crimes in individual regions of the Czech Republic.

KEYWORDS

economic crime, credit fraud, insurance fraud, money laundering, corruption

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 Vymezení pojmu ekonomická kriminalita.....	12
1.1 Vývoj ekonomické kriminality v ČR a současná právní úprava.....	13
1.1.1 Vznik ekonomických trestných činů.....	13
1.1.2 Důvody současné latence.....	15
1.1.3 Trestné činy a ekonomická kriminalita.....	16
1.2 Specifika ekonomické kriminality.....	20
1.2.1 Pachatel.....	20
1.2.2 Způsoby páčání.....	22
1.2.3 Zajišťování důkazů.....	22
1.2.4 Zahájení vyšetřování.....	23
1.2.5 Dokazování viny.....	24
2 Vybrané formy ekonomické kriminality.....	25
2.1 Finanční kriminalita.....	25
2.1.1 Bankovní podvody.....	25
2.1.2 Pojistné podvody.....	26
2.2 Praní špinavých peněz.....	28
2.2.1 Vymezení pojmu.....	28
2.2.2 Způsoby páčání.....	29
2.2.3 Prevence.....	30
2.3 Korupce.....	31
2.3.1 Charakteristika.....	31
2.3.2 Příčiny.....	33
2.3.3 Prevence.....	33
3 Vývoj vybraných ekonomických trestných činů v regionech České republiky.....	36
3.1 Úvěrový podvod.....	36
3.1.1 Regionální vývoj v letech 2008-2011.....	37
3.1.2 Regionální vývoj v letech 2012-2015.....	39
3.1.3 Regionální vývoj v letech 2016-2020.....	41
3.2 Pojistný podvod.....	42
3.2.1 Regionální vývoj v letech 2008-2011.....	43
3.2.2 Regionální vývoj v letech 2012-2015.....	44

3.2.3	Regionální vývoj v letech 2016-2020	45
3.3	Legalizace výnosů z trestné činnosti	46
3.3.1	Regionální vývoj v letech 2008-2011	47
3.3.2	Regionální vývoj v letech 2012-2015	48
3.3.3	Regionální vývoj v letech 2016-2020	49
3.4	Trestné činy spojené s korupcí	50
3.4.1	Regionální vývoj v letech 2008-2011	52
3.4.2	Regionální vývoj v letech 2012-2015	53
3.4.3	Regionální vývoj v letech 2016-2020	54
4	Komparace regionů ČR v míře zasažení vybraných ekonomických trestných činů	55
4.1	Nejméně postižené regiony	55
4.2	Nejvíce postižené regiony	56
	ZÁVĚR	59
	POUŽITÁ LITERATURA	61
	PŘÍLOHY	65

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Vymezení ekonomické kriminality	13
--	----

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Úvěrový podvod v regionech ČR v letech 2008-2011	37
Graf 2: Úvěrový podvod v regionech ČR v letech 2012-2015	39
Graf 3: Úvěrový podvod v regionech ČR v letech 2016-2020	41
Graf 4: Pojistný podvod v regionech ČR v letech 2008-2011	43
Graf 5: Pojistný podvod v regionech ČR v letech 2012-2015	44
Graf 6: Pojistný podvod v regionech ČR v letech 2016-2020	45
Graf 7: Legalizace výnosů z trestné činnosti v letech 2008-2011	47
Graf 8: Legalizace výnosů z trestné činnosti v letech 2012-2015	48
Graf 9: Podíl trestných činů spojených s korupcí v ČR v letech 2008-2020	51
Graf 10: Trestné činy spojené s korupcí v regionech ČR v letech 2008-2011	52
Graf 11: Trestné činy spojené s korupcí v regionech ČR v letech 2012-2015	53
Graf 12: Trestné činy spojené s korupcí v regionech ČR v letech 2016-2020	54

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

Apod.	A podobně
Č.	Číslo
Sb.	Sbírka zákonů
Např.	Například
Tzv.	Tak zvaný
§	Paragraf
USA	United States of America (Spojené státy americké)
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
vs.	Versus
IX.	Devátý
OSN	Organizace spojených národů
X.	Desátý
ČSÚ	Český statistický úřad

ÚVOD

Pro rozvoj ekonomické kriminality v České republice bylo klíčové období po roce 1989, kdy začalo docházet k prudkému nárůstu podnikatelských aktivit. Transformace ekonomiky přinesla vznik novým trestným činům, na které nebyla česká právní úprava připravena. I přes změny v právním rámci je téma ekonomické kriminality v České republice stále aktuální a se svými sociálními a ekonomickými dopady nadále narušuje vnitřní stabilitu státu.

Cílem bakalářské práce je vymezení úvěrových podvodů, pojistných podvodů, legalizace výnosů z trestné činnosti a korupčních trestných činů a jejich možných příčin, analýza vývoje a obecných trendů v oblasti těchto ekonomických trestných činů v regionech České republiky a komparace regionů České republiky z hlediska míry jejich zasažení touto kriminalitou.

Zjistění a srovnání stavu ekonomické kriminality v jednotlivých regionech České republiky představuje základní kámen pro stanovení nutných opatření vedoucích ke snížení kriminality v nejvíce postižených oblastech a zároveň sledování vývoje ekonomické kriminality napomáhá určit, jak byla dosavadní preventivní opatření v jednotlivých regionech účinná.

Bakalářská práce je rozdělena do čtyř kapitol. První část bakalářské práce se zabývá obecným definováním ekonomické kriminality, její současnou právní úpravou a specifiky, kterými se odlišuje od ostatních druhů kriminality. Druhá kapitola charakterizuje hlavní trestné činy spadající pod finanční kriminalitu, praní špinavých peněz a korupci a stanovuje jejich příčiny vzniku a prevence. Třetí část sleduje vývoj úvěrových podvodů, pojistných podvodů, legalizace výnosů z trestné činnosti a korupčních trestných činů v regionech České republiky od roku 2008 po rok 2020. Závěrečná kapitola srovnává celkový počet těchto ekonomických trestných činů v jednotlivých regionech České republiky a určuje nejméně a nejvíce zasažené regiony tímto druhem kriminality.

1 Vymezení pojmu ekonomická kriminalita

Ekonomická kriminalita představuje v současnosti rostoucí fenomén, který zásadní měrou ovlivňuje praxi veřejné správy na úrovni národní, nadnárodní nebo v mezinárodních vztazích. (Ružarovský, 2012, s. 189)

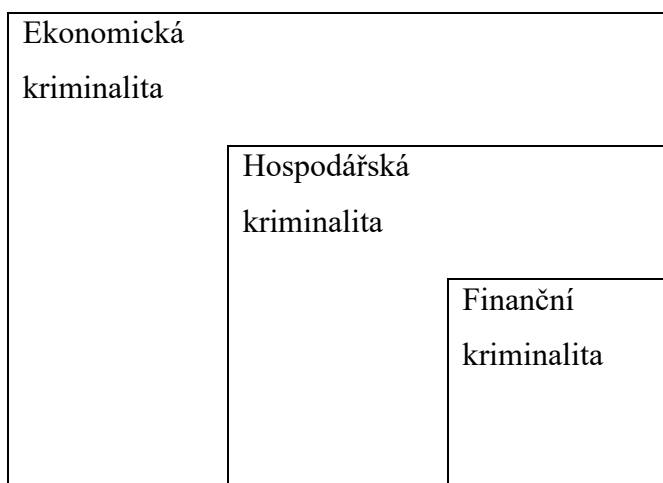
Dle Výzkumu ekonomické kriminality Institutem pro kriminologii a sociální prevenci je ekonomická kriminalita definována jako „*protiprávní ekonomické jednání s cílem dosáhnout majetkového, finančního nebo jiného prospěchu ke škodě ekonomického subjektu, kterým může být stát, obchodní společnost nebo družstvo, nadace, fyzická osoba apod. Takovéto jednání musí současně naplňovat znaky skutkových podstat trestných činů. Toto protiprávní jednání se odehrává v ekonomickém prostředí zpravidla s využitím ekonomických nástrojů.*“ (Scheinost, 2004, s. 9)

Mezi laickou, ale i odbornou veřejností často dochází k automatickému přijímání pojmů hospodářská, ekonomická nebo finanční kriminalita. Až při jejich hlubší analýze a vymezení definicí je možné spatřit jejich odlišnosti a nejednotnost těchto pojmů. (Fryšták, 2007, s. 7)

Ekonomická kriminalita představuje sporně definovatelný a široký pojem. V zahraničí je používán především pojem ekonomická kriminalita, na rozdíl od České republiky, kde je více vžitý pojem hospodářská kriminalita. Před rokem 1989 české občany otázka hospodářské kriminality příliš nezajímala, neboť převážnou část v této oblasti trestných činů představoval trestný čin proti rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Pojem hospodářská kriminalita se v souvislosti s novou společensko-politickou a ekonomickou realitou stává z kriminologického hlediska příliš úzkým pojmem. (Brabcová, 1999, s.11) Dle doporučení Rady Evropy je hospodářská kriminalita, která souvisí, jak už z názvu napovídá s hospodářskými trestnými činy, zařazována pod kriminalitu ekonomickou. V literatuře je možné se rovněž setkat s pojmem finanční kriminalita, která zahrnuje trestní jednání v oblasti fungování bankovního systému, kapitálového trhu a finančních institucí. Mezi tyto instituce se řadí banky, investiční společnosti a fondy, penzijní fondy, pojišťovny a burzy. (Častorál, 2007, s. 9) I o finanční kriminalitě se tedy dá konstatovat, že spadá pod kriminalitu hospodářskou, je její podmnožinou, která se liší spíše předmětem útoku než samotnými skutkovými podstatami. (Fryšták, 2007, s. 10) Dále pod ekonomickou kriminalitu spadá i majetková kriminalita. Specifickou součástí ekonomické kriminality tvoří i tzv. praní špinavých peněz, resp. legalizace nezákonných zisků. (Častorál, 2007, s. 9)

E. H. Suntherland definoval hospodářskou kriminalitu jako činnost tzv. bílých límečků. Tento pojem se objevil v USA roku 1939 a nachází se pod ním trestná činnost, která byla spáchána vysoce postavenou a váženou osobou, která nabyla určité důvěryhodnosti na základě svého povolání a prestiže. Pachatelé působí na veřejnosti jako čestní a spořádaní občané, kteří jsou velmi úspěšní ve svém zaměstnání či podnikatelské činnosti. Často se jedná o osoby bez záznamů v trestním rejstříku, s nadprůměrným vzděláním a znalostmi v určitém oboru a s vysokou rozhodovací mocí. Opačný pojem byl definován jako kriminalita tzv. modrých límečků neboli kriminalita páchaná řadovými zaměstnanci z nižších socioekonomických tříd. Též může být označována jako kriminalita zločinců z „podsvětí“. (Fryšták, 2007, s. 8)

Vymezení ekonomické kriminality (bez majetkové kriminality) je vyobrazeno níže na obrázku 1.

Obrázek 1: Vymezení ekonomické kriminality

Zdroj: Vlastní zpracování, Ekonomická kriminalita (z pohledu řízení a správy)

1.1 Vývoj ekonomické kriminality v ČR a současná právní úprava

1.1.1 Vznik ekonomických trestných činů

Základním kamenem pro zkoumání příčin a podmínek ekonomické kriminality je její komplexní poznání. To představuje neustálé získávání poznatků o jejím stavu, vývoji, struktuře, pachateli a celé řadě dalších faktorů, které s ekonomickou kriminalitou souvisí. Ekonomická kriminalita je fenomén, který citlivě reaguje na ekonomické, politické, ale i

sociální klima a vztahy ve společnosti. Z těchto důvodů se i příčiny a podmínky vzniku ekonomické kriminality neustále vyvíjí. (Brabcová, 1999, s.10)

Existence ekonomické kriminality bývá spojována s porušováním právních norem a vnitropodnikových předpisů, u kterých dochází k obtížně stanovitelné hranici mezi neetickým jednáním v rozmezí právní úpravy a jednáním, které již lze považovat za trestný čin. S problémem také často souvisí nepříliš srozumitelně definovaná právní úprava, u které chybí preventivní prvek. Dále s existencí ekonomické kriminality souvisí některý z nedostatků v organizaci (např. v účetnictví), lhostejnost a tolerance okolí, které jen přihlíží, vliv klamavé reklamy a v neposlední řadě důvěřivost potenciálních obětí. (Častorál, 2007, s. 9-10)

V období před rokem 1989 monopolně vlastnil téměř všechnen majetek stát. Po roce 1989 docházelo ke změně vlastnických práv, které se mělo uskutečnit v poměrně krátké době. Docházelo k privatizaci majetku státu a restituci, kdy docházelo k navrácení majetku původním majitelům, kteří o něj znárodněním či násilnou konfiskací po roce 1948 přišli. (Fryšták, 2007, s. 184-185)

Období po roku 1989 je spojeno s přechodem státního majetku do soukromého vlastnictví a tím se začínal prosazovat sektor soukromého podnikání. Zcela pochopitelně během tohoto procesu docházelo k řadě problémům, které vznikaly jak na straně podnikatelů, tak i na straně státu. Začínající podnikatelé byli nejvíce poznamenáni nedostatečnou znalostí právních předpisů upravujících podnikání, nedostatečnými zkušenostmi s podnikatelským prostředím a nedostatkem finančních prostředků. Naproti tomu stát nezajistil dostatečné podmínky pro kvalitní start soukromého podnikání. Bylo obtížné získat materiál a výrobní prostředky, které v období 1989-1992 ve velkém kradly podnikatelé svým organizacím, ve kterých před vlastním podnikáním pracovali jako zaměstnanci. Krádež vlastními zaměstnanci představoval nejrozšířenější hospodářský trestný čin této doby. Nebylo snadné rovněž získat úvěr, navíc nedostatky v legislativě umožňovaly poskytování úvěrů bez ověřování dostatečných záruk návratnosti. (Brabcová, 1999, s.12-13)

Řada problémů v období 1989-1992 je spojována s tzv. malou privatizací, uvedenou v zákoně č. 427/1990 Sb. Vzhledem k tomu, že nebyla dostatečně upravena legislativa a chyběly skutkové podstaty některých trestných činů, docházelo k prosazování individuálních a skupinových zájmů, např. získávání provozních jednotek v rámci dražeb za nepřiměřeně výhodných podmínek nebo fakturační podvody. K velkým pohybům majetku docházelo ve spojení se zákonem č. 92/1991 Sb., známý také jako transformační zákon, který stanovil

podmínky převodu státního majetku do soukromého vlastnictví a otevřel brány tzv. velké privatizaci. (Brabcová, 1999, s.13)

V období, kdy docházelo k transformaci české ekonomiky zapříčinily větší míře výskytu ekonomické kriminality nedostatky v legislativě a v kontrolní činnosti. V roce 1993 došlo vlivem nové zákonné úpravy k zániku prokuratury a vzniklo státní zastupitelství, kterému byly ponechány pouze kompetence v trestní oblasti, načež v občanskoprávní byly velkou měrou okleštěny a kompetence v oblasti všeobecného dozoru, fungující za bývalé prokuratury, byly zcela odstraněny. Došlo k tomu, že státní zastupitelství již nemělo právo podávat žaloby o vydání některých případů bezdůvodného obohacení a také bylo zcela zbaveno oprávnění provádět prověrky dodržování zákonnosti u právnických osob a státních orgánů. Tato oprávnění následně měla být v adekvátní míře nahrazena, k tomu ovšem nedošlo ani v podání nově zřízeného správního soudnictví, ani Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových a ani úřadu Veřejného ochránce práv. Ekonomická kriminalita v období transformace, tak i poté se postupně adaptovala a přizpůsobovala, jak vnějším, tak i vnitřním ekonomickým podmínkám. Důležitá byla zejména schopnost integrace. (Častorál, 2007, s. 22)

Nedostatky v efektivnosti při odhalování, objasňování a dokumentování ekonomické trestné činnosti se projevovaly zejména v nedostatku komplexního a koncepčního přístupu, absenci týmové práce a potřebných ekonomických a právních vědomostí, nedostatku odborných znalostí a zkušeností nových policistů, problémech správného a vhodného využití kriminalistických metod k vyhledávání a provedení důkazů, nedostatečných znalostech při konfrontaci s novými skutkovými podstatami trestných činů, nedostatečných znalostech ekonomických vztahů a procesů, nadměrné pracovní vyčerpání, kompetenčních sporech a v absenci znalostí globalizace organizované ekonomické kriminality. (Častorál, 2007, s. 22)

1.1.2 Důvody současné latence

Důvodů, proč se i v současnosti předpokládá velmi vysoká míra latence ekonomické kriminality jen hned několik. Velkým problémem se stává nedůvěra občanů v kompetentnost orgánů činných v trestním řízení a nedůvěra, že skutečně dojde k postihu pachatelů. Tato nedůvěra je navíc spojena s neochotou oznamovat tyto druhy jednání příslušným orgánům. Fakt, že pachatelé ekonomické kriminality často zastávají vysoké společenské postavení má neodmyslitelně vliv na výši latence. Dalšími důvody mohou být neznalost použití nebo i obtížnost použití a omezenost aplikace kriminalistických metod, nedostatečný zájem o

odhalování ekonomické kriminality, neuvědomování si skutečností, kdy dochází k trestné činnosti, falešná solidarita nebo nedostatečná specializace orgánů činných v trestním řízení. (Častorál, 2007, s. 22-23)

1.1.3 Trestné činy a ekonomická kriminalita

Níže zmíněný seznam trestných činů představuje nejčastější podobu, ve které se ekonomická kriminalita vyskytuje. (Častorál, 2007, s. 10-13) Veškeré trestné činy uvádí zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

1.1.3.1 Trestné činy hospodářské

Nejrozsáhlejší oblast a jádro celé ekonomické kriminality tvoří trestné činy hospodářské obsažené v hlavě šesté zvláštní části trestního zákoníku. (Fryšták, 2007, s. 33)

S hospodářskými trestnými činy se potýkají i vyspělé státy, kde jsou také považovány za závažný společenský i trestně-politický problém. Vyplývá to nejen ze vznikajících materiálních škod, ale také z ohrožování fungování společnosti jako celku, neboť ekonomická situace v každém státě může být zároveň zdrojem blahobytu, ale i zdrojem krizí, které narušují stabilitu společnosti. (Šámal, 2010, s. 2107)

V demokratické společnosti, která je založena na tržním hospodářství zaujímají významnou část trestního zákoníku, neboť je důležité zajistit adekvátní trestněprávní ochranu ekonomiky, hospodářského mechanismu a ekonomických vztahů před trestnou činností.

Zásahy státu v oblasti hospodářské trestné činnosti jsou omezeny zásadou subsidiarity na postihy pro neplnění povinností vůči státu, postihy pro nedodržení důležitých předpisů a zásad vymezujících rámec podnikání, včetně zajištění rovnosti na trhu, postihy různých jednání podvodného charakteru, postihy za porušení ochrany tajemství obchodních informací a účetní evidence a postihy za porušení ochrany měny a závazků vyplývajících z mezinárodních smluv a úmluv. (Fenyk, Hájek, Stříž, Polák, 2010, s. 906-907)

Trestné činy hospodářské jsou rozděleny do čtyř dílů v ustanoveních § 233 až 271.

Trestné činy proti měně a platebním prostředkům § 233–239

V prvním dílu hlavy šesté trestního zákoníku jsou upraveny trestné činy zabývající se paděláním, neoprávněnou výrobou a pozměňováním peněz a platebních prostředků.

Trestné činy daňové, poplatkové a devizové § 240–247

Tato skupina trestných činů se zabývá nelegálními praktikami v oblasti krácení daní, neodváděním daní, pojistného, nesplněním oznamovací povinnosti, porušováním předpisů o nálepkách a paděláním nebo poměňováním zboží a známek za účelem daňového zvýhodnění.

Trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou § 248–267

Díl třetí definuje porušování předpisů a pravidel hospodářské soutěže, neoprávněné vydávání cenných papírů, manipulaci s kurzem investičních nástrojů, neoprávněné podnikání a provozování hazardních her, poškozování spotřebitele, zkreslování údajů o hospodaření, zneužívání informací a postavení v obchodním styku, zjednání výhody při zadání veřejné zakázky při veřejné soutěži a veřejné dražbě, pletichy při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě, vystavení nepravdivého potvrzení a zprávy. Dále jsou zde uvedeny trestné činy související se zahraniční činností jako je poškozování finančních zájmů Evropské unie, porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou, porušování povinností a předpisů o kontrole vyváženého zboží a technologií dvojího užití, zkreslování údajů a nevedení podkladů ohledně vývozu zboží a technologií dvojího užití. Poslední část dílu tvoří trestné činy související s obchodem s vojenským materiálem a konkrétně se jedná o provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence, porušení povinností v souvislosti s vydáním povolení a licence pro zahraniční obchod s vojenským materiálem a zkreslení údajů a nevedení podkladů ohledně zahraničního obchodu s vojenským materiálem.

Trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu § 268–271

Poslední díl hospodářských trestných činů je tvořen čtyřmi trestnými činy. Jsou jimi porušení práv k ochranné známce, porušení chráněných průmyslových práv, porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv v databázi a padělání a napodobení díla výtvarného umění. (zákon č. 40/2009 Sb.)

1.1.3.2 Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných

Mezi ekonomickou kriminalitu se zařazují i některé vybrané trestné činy nacházející se mimo šestou hlavu zvláštní části trestního zákoníku. (Častorál, 2007, s. 10-13)

Jedná se o trestné činy, které přímo či nepřímo ohrožují fungování státní správy, orgánů územních samospráv, soudů a ostatních orgánů veřejné moci. Dále ohrožují uplatňování zákonnosti, výkon pravomoci úředních osob, čistotu veřejného života a ochranu obecných zájmů, práv a svobod jednotlivých osob v rámci veřejného pořádku. (Fenyk, Hájek, Stříž, Polák, 2010, s. 1119)

„Hlava desátá zvláštní části trestního zákoníku chrání široké spektrum společenských vztahů, zájmů a hodnot, které jsou nezbytné k tomu, aby stát budovaný na principech demokracie a zákonnosti mohl bezchybně vykonávat svoje funkce.“ (Šámal, 2010, s. 2837)

Trestné činy úředních osob § 329–330

Jedná se o druhý díl hlavy desáté zvláštní části trestního zákoníku a spadají sem trestné činy, které chrání občany před úmyslným a nedbalostním zneužíváním pravomocí a mařením úkolů úředních osob.

Úplatkářství § 331–334

Do této skupiny trestných činů spadají různé formy úplatkářství. Jedná se o přijímání úplatků, podplácení, nepřímé úplatkářství a jejich společná ustanovení.

Účast na organizované zločinecké skupině § 361

Odnětí svobody hrozí každému kdo založí, účastní se nebo podporuje organizovanou zločineckou skupinu.

Některé další formy trestné součinnosti § 364–368

Díl osmý obsahuje další formy trestné činnosti, která narušuje zákonnost a veřejný pořádek. Patří sem podněcování k trestnému činu, schvalování trestného činu, nadržování, nepřekážení trestného činu a neoznámení trestného činu. (zákon č. 40/2009 Sb.; Častorál, 2007, s. 10-13)

1.1.3.3 Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství

Chráněné zájmy jednotlivých skutkových podstat souvisí zejména se svobodou rozhodování, rozvojem osobnosti či útoky proti cti nebo ochraně osobních údajů a informací. (Šámal, 2010, s. 1531)

Tato skupina trestných činů spadá do druhé hlavy zvláštní části trestního zákoníku. Ekonomická kriminalita souvisí např. s trestnými činy vydírání (§ 175), neoprávněné nakládání s osobními údaji (§ 180) a porušování tajemství dopravovaných zpráv (§ 182). (zákon č. 40/2009 Sb.; Častorál, 2009, s. 10-13)

1.1.3.4 Trestné činy proti majetku

Hlava pátá zvláštní části trestního zákoníku upravuje trestné činy proti majetku, které patří mezi nejčastěji páchané trestné činy a z toho důvodu rovněž činy trestané. Po roce 1990 byla tato skupina trestných činů často novelizovaná, neboť při jejich ověřování v praxi se u nich často nalézaly mezery. (Fenyk, Hájek, Stříž, Polák, 2010, s. 767)

Trestné činy, které patří do této hlavy chrání majetkové zájmy. Kromě vlastnictví chrání i jiná majetková práva nebo nerušené držení či užívání věci. Chráněné zájmy mohou být u jednotlivých trestných činů odlišné. (Šámal, 2010, s. 1781)

Trestné činy proti majetku tvoří podstatnou část ekonomické kriminality. Patří sem krádež (§ 205), zpronevěra (§ 206), neoprávněné užívání cizí věci (§ 207), podvod (§ 209), pojistný

podvod (§ 210), úvěrový podvod (§ 211), dotační podvod (§ 212), provozování nepoctivých her a sázek (§ 213), legalizace výnosů z trestné činnosti (§ 216), legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti (§ 217), lichva (§ 218), zatajení věci (§ 219), porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220), porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti (§ 221), poškození věřitele (§ 222), zvýhodnění věřitele (§ 223), způsobení úpadku (§ 224), pletichy v insolvenčním řízení (§ 226), porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku (§ 227), poškození cizí věci (§ 228), zneužívání vlastnictví (§ 229) a neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací (§ 230). (zákon č. 40/2009 Sb.; Častorál, 2009, s. 10-13)

1.2 Specifika ekonomické kriminality

Specifickými faktory v obhajování, vyšetřování a dokazování ekonomické kriminality mohou být zejména osoba nebo osoby páchající ekonomickou kriminalitu, zvláštnosti při opatrování a provádění důkazů, dokazování úmyslu jako formy zavinění a zjišťování a prokazování výše škody. (Častorál, 2007, s. 23)

1.2.1 Pachatel

Osoby páchající ekonomickou kriminalitu se dělí do čtyř základních kategorií. První skupinou jsou podnikatelé, kteří si vlivem trestných činů zvyšují zisky, snižují daňovou povinnost nebo se ve spojení s nimi řeší tunelování společností. Druhou skupinu zaujímají manažeři firem, u kterých je skupina trestných činů, které nejčastěji provádí značně podobná s podnikateli. Jako třetí skupinu bychom mohli považovat zaměstnance, kteří si přicházejí k ziskům na úkor právnické nebo fyzické podnikatelské osoby a v neposlední řadě jsou to osoby mimo podnikatelský subjekt. Zjednodušeně by se dalo konstatovat, že do této skupiny se řadí veškeré osoby ve státní správě, které nejčastěji ve svých trestných činech ovlivňují vztahy se smluvními partnery, hospodářskou soutěž a konkurenci. (Častorál, 2007, s. 23-24)

Institutem pro kriminologii a sociální výzkum byla provedena analýza případů ekonomické kriminality, na základě které došlo ke kategorizování jednotlivých typů pachatelů:

Typ naivního a lehkomyšlného pachatele

Jedná se o mladého podnikatele, zpravidla do třiceti let, jehož podnikání není příliš velkého rozsahu. Kvůli své důvěřivosti a nezkušenosti se dostává ve svém podnikání do značných potíží vlivem nesplacení svých závazků a přijímání dalších úvěrů. I vzhledem k jeho naivitě, že jeho jednání nebude mít právních důsledků se jeví jako ideální typ pro tzv. bílého koně.

Typ pachatele sportovce

Tento typ se dopouští trestné činnosti často opakovaně a vědomě. Jakmile je jeho činnost odhalena, nic nepopírá a za účelem, co nejnižšího trestu se ke všemu přiznává. Prioritní se pro něj jeví obejití systému.

Typ bezohledného dobrodruha

Jedná se o podnikatele, který začínal svou činnost legálním způsobem, ale vlivem možnosti rychlejšího výděлку nebo hrozícího nebezpečí ze ztráty financí se rozhodl k nelegální činnosti. Chová se ke svým pachatelům bezohledně a v případě odhalení jakoukoli vinu popírá, komplikuje vyšetřování a svaluje vinu na ostatní.

Typ pachatele manipulátora

Pachatel vykonává trestnou činnost zpravidla v oblasti finanční kriminality. Do této kategorie patří bílé límečky.

Typ pachatele velikáše

Tento typ pachatele nabude na základě svých prvotních úspěchů v brzkém věku přesvědčení, že je schopen dosáhnout velkých cílů. Nabírá dojmu, že může rozhodovat o všem bez ohledu na pravidla a zároveň uskutečňuje trestnou činností své nereálné plány. (Scheinost, 2004, s. 81-83)

1.2.2 Způsoby páchání

Z hlediska vývoje ekonomické kriminality se jedná o rychle se měnící jev, který se přizpůsobuje současným ekonomickým a společenským podmínkám. Mezi nejčastější způsob páchání je možné zařadit zpronevěru svěřených financí. Jedná se o takovou činnost, během které pachatel odčerpává finance na své soukromé záležitosti na úkor financování činnosti, na které byly finance svěřeny. Další typickým způsobem mohou být různé fakturační podvody, kdy dochází k pozměňování nebo padělání výpisů, faktur nebo razítek a následnému obohacení na základě falešně uvedených informací. Pro úvěrové podvody je typické zamlčování podstatných informací spojených s uzavíráním úvěrové smlouvy. Obdobné je to u dotačních podvodů. U pojistných podvodů dochází rovněž k utajování informací, popřípadě k úmyslnému vyvolání pojistné události, například formou úmyslné autonehody. Velkou kapitolou je neodvádění daní, ať už se jedná o nepodání daňového přiznání, nezaplacení daně či odvedení nižší daně na základě falešných údajů. Porušování smluvně nebo zákonem zakotvených povinností, jakožto další způsob páchání ekonomické kriminality, vyvstává v okamžiku, kdy pachatel způsobí jinému člověku škodu tím, že poruší předem určené podmínky. Mezi další specifické formy patří zneužití informací, ovlivňování veřejných soutěží, nedodržování předpisů související s účetnictvím, nedovolená výroba a distribuce lihovin a tabáku bez spotřebních daní nebo padělání peněz. (Fryšták, 2007, s. 164-167)

1.2.3 Zajišťování důkazů

Opatřování a provádění důkazů představuje rozsáhlou a nelehkou složku, která vyžaduje včasné zajišťování listinných dokladů a počítačových záznamů. Neobejde se bez náročných analýz příčinných souvislostí a následků a často skutečně velkého množství ekonomických operací. Řešení by měla být kvalifikovaná, promyšlená a dostatečně rychlá, aby nedocházelo k tzv. zametání stop. (Častorál, 2007, s. 24)

Při odhalování stop, které jsou typické pro ekonomickou kriminalitu je možné se nejčastěji setkat s listinnými důkazy, různými nosiči informací či jinými věcnými důkazy, popřípadě se stopami zachycenými ve vědomí lidí. Mezi listinné důkazy jsou řazeny veškeré dokumenty v písemné podobě, které nějakým způsobem souvisí s činností a fungováním společnosti. Jedná se například o výpisy z obchodního rejstříku, organizační řády, daňová přiznání, výpisy z bankovních účtů, smlouvy o převodu vlastnictví, nájemné smlouvy, objednávky, příjmové a výdajové doklady, dodací listy, faktury, obchodní korespondence, roční uzávěrky, výsledky

auditů a další. Nosiče informací, které slouží jako důkazní materiál jsou jakákoli nahrávací nebo elektronická zařízení. Jedná se o flash disky, počítače, mobilní telefony, elektronické diáře, záznamy z kamer či diktafony. U obou těchto skupin důkazních materiálů je důležité prokázat, zda zjištěné informace jsou skutečné a nebylo s nimi nijak manipulováno. Jinými věcnými důkazy jsou ostatní fyzické předměty, které souvisí s činnostmi podezřelé osoby. Součástí provádění důkazů a zajišťování stop zaujímají svou roli rovněž osoby, které byly svědky ekonomické kriminality. Problémem je, že řada potenciálních svědků si ani neuvědomuje, že byly svědky spáchání trestného činu či jeho přípravy nebo pokusu. (Fryšták, 2007, s. 171-172)

1.2.4 Zahájení vyšetřování

Podněty k zahájení trestního řízení v oblasti ekonomické kriminality podávají fyzické osoby, právnické osoby, kontrolní orgány nebo vyvstanou na základě výsledku pátrací činnosti. Podněty ze strany kontrolních orgánů podávají specializované instituce vykonávající dohled nad činnostmi ostatních subjektů. Daňovou kontrolu vykonávají místně příslušní správci daně (finanční úřady), v praxi se jedná o nejčastěji zastoupenou složku v počtu oznámeních. Bankovní dohled přísluší České národní bance, v jejich oznámeních ovšem bývá problém v obecnosti a stručnosti upozornění a také v nich nebývá dostatečně specifikovaná odpovědná osoba a rovněž vyčíslení škody bývá problematické. Česká obchodní inspekce se zabývá kontrolou v oblasti porušování průmyslových a autorských práv a snaží se svými oznámeními chránit spotřebitele. U Finančně analytického útvaru Ministerstva financí dochází ke kontrolování legalizace výnosů a zákonem jsou stanoveny subjekty, které tomuto útvaru musí hlásit podezřelé obchody. Jedná se především o kontrolu bank, obchodníků na trhu s cennými papíry, auditorů, advokátů nebo daňových poradců. Pokud se po prověření potvrdí, že mohlo dojít k nelegální činnosti, přebírá věc příslušný orgán Policie České republiky. Celní úřady kontrolují činnosti související s vývozem, dovozem a průvozem, dále pak v oblasti výběrů daní silničních, spotřebních a daně z přidané hodnoty nebo v oblasti ochrany práv průmyslového a duševního vlastnictví, spotřebitele a ochrany životního prostředí. Dále může být vyšetřovací činnost zahájena čistě z podnětu složek Policie České republiky, zejména pracovníky Služby kriminální policie a vyšetřování a jejich útvarů. Pramenem informací pro tyto složky mohou být údaje z policejních evidencí, z veřejně přístupných evidencí jako je např. obchodní nebo živnostenský rejstřík nebo katastr nemovitostí, dále potom na základě

informací z internetu, denního tisku nebo informací obdržných od informátora. (Fryšták, 2007, s. 173-174)

1.2.5 Dokazování viny

Při často snížené orientaci ve velkém množství finančních toků a operací je pro trestní odpovědnost žádoucí prokázat úmyslné zavinění, k čemuž je zpravidla nutná včasná součinnost řady orgánů a organizací. I když neznalost zákona neomlouvá, je nutné u ekonomických trestných činů prokazovat, zda pachatel věděl, že svým jednáním může způsobit porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem.

Podezřelé konání subjektu v konkrétní ekonomické oblasti je nutné posuzovat ve třech rovinách. Nejprve jsou to ekonomické zákony, které představují soubor dohodnutých pravidel, poté trestní zákon a nakonec znaky skutkové podstaty trestného činu. (Častorál, 2007, s. 24)

2 Vybrané formy ekonomické kriminality

Ve druhé kapitole bude nejprve charakterizována finanční kriminalita, která je tvořena především bankovními a pojistnými podvody. Dále bude definováno, co se skrývá za pojmem praní špinavých peněz a v neposlední řadě bude sledován neméně závažný problém současné ekonomické kriminality korupce.

2.1 Finanční kriminalita

Jak již bylo zmíněno na začátku práce, finanční kriminalita tvoří dílčí součást ekonomické kriminality a zahrnuje především trestní jednání vůči bankovním a finančním institucím a rovněž do ní spadá nezákonné chování na kapitálovém trhu. Tímto druhem trestné činnosti jsou postiženy především banky, investiční společnosti a fondy, burzy a penzijní fondy a pojišťovny. (Fryšták, 2007, s. 167)

Finanční kriminalita se od ostatních forem ekonomické kriminality značně liší a to především v tom, že finanční kriminalita pracuje jednak s penězi (a cennými papíry), které lze snadno zcizit a znovu je uvést na trh a za druhé pracuje převážně s cizími penězi a poměrně malým vlastním kapitálem. Obě tyto typické charakteristiky finanční kriminality vedly k pojmu známému jako tunelování. Jednoduše řečeno se jedná o trestní činnost, jejímž záměrem je z legálně fungující společnosti odvést finanční prostředky s myšlenkou vlastního obohacení. Na příkladu bank to probíhá tak, že vlastníci nebo management bank poskytují úvěr firmám, ve kterých jsou nějakým způsobem zainteresováni. (Scheinost, 2004, s. 49-51)

2.1.1 Bankovní podvody

Příčin, kvůli kterým mělo české bankovníctví od devadesátých let minulého století značné problémy bylo několik. Jednalo se o nedostatečnou legislativní složku, špatnou koordinaci při udělování bankovních licencí, nedobré podmínky pro kontrolování poskytovaných bankovních licencí a udělování sankcí, konkurenční boj, který vedl k poskytování vysokých úroků z vkladů a vysokých objemů úvěrů, nekázeň klientů, kterým byl poskytován úvěr, nedostatečné zajištění úvěrů, růst bankovních podvodů v důsledku chybějícího legislativního rámce a nepřipravenosti bank. I přes to, že většina těchto problémů byla napravena, stále některé problémy přetrvávají. (Scheinost, 2004, s. 61)

Finanční kriminalita v sobě zahrnuje několik dílčích trestných činů v bankovníctví, které mají podobu bankovních podvodů, během kterých dochází k falešnému a nezákonnému zprostředkování bankovních úvěrů a mohou také zahrnovat podvodné operace s transfery peněz, s akreditivy, falešnými směnkami a šeky nebo bankovními zárukami. Také může nastat situace, kdy soukromý nebankovní subjekt bez příslušné udělené licence přijímá vklady za účelem jejich budoucích zhodnocení. (Fryšták, 2007, s. 167)

Bankovní podvody mají nejčastěji podobu úvěrových podvodů, které bývají největší měrou páchaný formou zamlčení nesplacení jiných úvěrů, nepravdivě uvedených příjmů a výdajů, falšování potvrzení o příjmu, ale může se jednat i třeba o lhaní o počtu vyživovaných dětí. (Zámečnicková, 2018) Pachatel úvěrového podvodu se dopouští při své trestné činnosti trestného činu úvěrový podvod podle § 211 trestního zákoníku. (zákon č. 40/2009 Sb.) Příčinou tohoto trestného činu je především obejití systému, aby pachateli byl poskytnut úvěr i přes to, že na něj nemá za běžných okolností nárok a pravděpodobně ho nebude moci ani splácet. Osoba dopouštějící se tohoto trestního činu při uzavírání úvěrové smlouvy uvádí nepravdivé nebo neúplné informace týkající se především schopnosti splacení sjednávaného úvěru nebo také banky obdrží nepřesně uvedené hodnoty zastavovaných věcí a díky tomu zmíněné osobě vzniká nárok na úvěr. Čili pachatel může zmlčet podstatnou okolnost jeho zadlužení nebo je spolčen se smluvním znalcem, který vypracovává znalecký posudek, v němž ohodnocuje pachatelovu nemovitost. (Fryšták, 2007, s. 165)

2.1.2 Pojistné podvody

Druhou významnou část finanční kriminality zaujímají pojišťovací podvody a s nimi spojené fingoané pojistné události. Trestní zákoník upravuje trestný čin pojistný podvod podle § 210, který vymezuje trestání v důsledku uvedení nepravdivých nebo zkreslených údajů, popřípadě zamlčení důležitých údajů v okamžiku, kdy je uzavírána pojišťovací smlouva a stejně trestné je úmyslné vyvolání pojistné události. (Fryšták, 2007, s. 167; zákon č. 40/2009 Sb.)

Nejvýznamnější příčinou nárůstu pojistných podvodů představuje přechod od bipolárně rozděleného světa na západ a východ k multipolárnímu. Kvůli této změně byl ovlivněn kompletní vývoj kriminality, začaly vznikat nové formy trestné činnosti a více se začal rozvíjet zločin v organizovaných skupinách, které již mívají nadnárodní charakter. Stejně jako u úvěrového podvodu rovněž mezi jednu z nejvýznamnějších příčin pojistných podvodů patří hledání možných snadných zisků a vytěžení největšího možného prospěchu na úkor

společnosti. Nárůst tohoto nečestného jednání má původ v ekonomických krizích a růstu nezaměstnanosti ve společnosti. Další příčinou páchaní pojistných podvodů je snaha zaměstnanců pojišťovny uzavírat co nejvíce smluv a z toho důvodu nedochází k dostatečnému prověření pojišťovaných osob. Pachatelé navíc nabývají dojmu, že z jejich nečestného jednání a chybně poskytnutých údajů nebudou plynout žádné důsledky a v nejhorším případě dojde maximálně k tomu, že jim škoda vzniklá z pojistné události nebude proplacena. (Pršal, Kučera, 2017, s. 2)

Mezi možné faktory, které signalizují, že se jedná o pojistný podvod patří uzavírání nebo měnění pojistných smluv těsně před uskutečněním pojistné události, nahlašování velkého počtu pojistných událostí, vysoká nadhodnocenost vzniklých škod, nahlašování škody a vzniklé pojistné události s velkým časovým odstupem, není možné dohledat historii pojištění u podezřelé osoby, krátce před tím než došlo k pojistné události byla navýšena pojistná částka, neexistence nebo sporná dokumentace potřebná k dosvědčení škod, častá změna pojistitelů nebo příklad problematického a sporného svědectví, kdy nejsou buď to žádní svědci nebo naopak jejich výpovědi působí až příliš nereálně. (Řezáč, 2011, s. 93)

Pojistné podvody mohou mít i charakter organizované trestné činnosti. Nutné je se pozastavit především u trestných činů spojených s krádežemi automobilů. V případě, že dochází k tomu, že trestná činnost má organizovaný charakter, tedy v situaci, kdy jsou auta kradena s cílem jejich následného prodeje na našem území nebo v zahraničí s následným uplatňováním škod na pojišťovnách, v tomto okamžiku se může jednat i o napojení na mezinárodní organizovaný zločin. (Baloun, 2004, s. 95)

Vzhledem k charakteru pojišťovnictví, kdy je jejím pracovníkem ověřován nárok na finanční prostředky v důsledku pojistné události, která mohla být zfingována, nachází se zde nemalý prostor pro korupci, kdy pracovník pojišťovny získává úplatek za to, že prostřednictvím pojišťovny obohatí pojištěnce. Těmto okolnostem se pojišťovny snaží předcházet a jejich zjištění řeší důtkami, platovými srážkami či snížením odměn nebo dokonce ukončením pracovního poměru. (Baloun, 2004, s 97-98)

Pro preventivní činnost pojišťoven je klíčová spolupráce s Policií ČR a dále hraje významnou a neodmyslitelnou roli školení vlastních zaměstnanců, aby dokázali rozpoznat jednání, které nasvědčuje, že se jedná o pojistný podvod. Když se vyskytne podezření ze spáchání trestného činu pojistného podvodu představuje velkou roli spolupráce mezi pracovníkem kriminální policie a pracovníkem pojišťovny, který se specializuje na odhalování pojistných podvodů.

Spolupráce pojišťoven je rovněž podstatnou součástí preventivních opatření proti pojišťovacím podvodům. Důležitou prevencí pojišťovacích, ale i bankovních podvodů jsou vnitřní analýzy dat a kontrolní systémy. (Řezáč, 2011, s. 95)

Závěrem nutno shrnout, že profesionalita zaměstnanců jak pojišťoven, tak i bank představuje nejdůležitější preventivní opatření proti pojistným a úvěrovým podvodům. (Scheinost, 2004, s. 64)

2.2 Praní špinavých peněz

2.2.1 Vymezení pojmu

Pod špinavými penězi je možné si představit finanční prostředky nabyté trestnou činností. Tyto nelegálně nabyté finance mohou být získávány např. rozkrádáním, nedovoleným podnikáním, porušováním devizových předpisů, ohrožováním devizového hospodářství, prodejem drog nebo daňovými úniky. Práním špinavých peněz se poté rozumí taková činnost, která směřuje k zakrytí nelegální činnosti. Příčinou praní špinavých peněz tedy jsou jiné trestné činy, ze kterých se svůj zisk snaží pachatel skrýt, aby nabýval dojmu, že se jedná o zisk legální. Podle jedné z definic je „*praní špinavých peněz formou organizovaného zločinu, která vytváří podmínky pro legalizaci výtěžku z drogových deliktů a dalších forem trestné činnosti, především různých forem organizovaného zločinu a terorismu.*“ Tato definice vychází z Vídeňské dohody proti ilegálnímu obchodu s narkotiky a psychotropními látkami z roku 1988 a v jejím chápání upozorňuje na vhodnost zavádění státních opatření a sankcí vůči praní špinavých peněz. (Kuchta, 1993, s. 71)

Praní špinavých peněz představuje závažný problém nejen ve strukturách národních, ale rovněž i nadnárodních. Jedná se nezbytně také o problém společenský, který je možné řešit aktivní bojem s organizovanou kriminalitou. Špinavé peníze nejen že ohrožují náležité fungování finančních institucí, ale současně poškozují spořádané podnikatelské aktivity. (Nett, 1993, s. 3)

Podle směrnice Rady Evropy z 10.6. 1991 zahrnuje praní špinavých peněz tato úmyslná jednání:

- „*Výměna nebo transfer majetkových hodnot pocházejících z trestné činnosti nebo z účasti na ní, za účelem zatajení či zabránění zjištění původu majetkových hodnot, nebo pomoc osobám, jež jsou účastny na této činnosti, aby unikly trestnímu stíhání,*

- *zatajení nebo zakrytí původu, stavu či dispozice, nebo pohybu hodnot v případech, kdy bylo osobně známo, že tyto předměty pocházejí z trestné činnosti nebo z účasti na trestné činnosti,*
- *nabytí, vlastnění či použití majetku, jestliže osobě při převzetí tohoto majetku bylo známo, že tento majetek pochází z trestné činnosti nebo z účasti na takovéto činnosti,*
- *účast na předcházejících uvedených jednáních, pokus, pomoc či návod k provedení takového jednání nebo usnadnění jeho provedení.*“ (Nett, 1993, s. 4-5)

2.2.2 Způsoby páchání

Proces, kdy dochází k tzv. praní špinavých peněz probíhá třemi způsoby:

- V prvním způsobu jsou špinavé peníze zaváděny do oběhu s tím, že jsou prezentovány jako příjmy z legální činnosti fungujících podniků, u kterých je možné do určité míry manipulovat s finanční hotovostí, jedná se o např. restaurace, obchody, herny nebo sázkové kanceláře. Je možné se rovněž setkat s tím, že finanční prostředky jsou přesouvány do tzv. daňových rájů, které představují země s atraktivní právní úpravou.
- Druhým procesem praní špinavých peněz jsou finanční prostředky přesouvány prostřednictvím velkého množství transakcí, často i zahraničních, mezi mnoha subjekty, přičemž špinavé peníze končí v jednom již zmíněném daňovém ráji. Podstatou celého procesu je znesnadnění možnosti dohledat původ finančních prostředků.
- Třetí cestou jsou špinavé peníze zaváděny do hospodářství nákupem nemovitostí nebo cenných papírů, kdy jsou na základě zákona řádně zdaňovány, aby byla vytvořena iluze, že se jedná o legálně nabytý kapitál. (Fryšták, 2007, s. 167-168)

Praní špinavých peněz nebo také legalizace výnosů z trestné činnosti má řadu negativních dopadů. Je jí narušeno působení na volných trzích mezi regiony nebo i v rámci EU, tlumí ekonomický rozvoj, v jejím důsledku se nachází v ekonomice méně hotovostních finančních prostředků, ovlivňuje směnné kurzy, omezuje platební schopnost dlužníků a narušuje stabilitu finančních trhů. V čím menším státě dochází k praní špinavých peněz, tím větší důsledky plynou pro státní ekonomiku. (Častorál, 2007, s. 50)

Společně s praním špinavých peněz často dochází k daňovým a korupčním trestným činům. V tomto okamžiku, kdy dochází k více trestným činům zároveň navíc platí, že praní

špinavých peněz bývá také efektivněji dokazováno a postihováno. (Ministerstvo vnitra, 2020, s. 28)

Podle trestního zákoníku bude potrestán každý kdo zastírá původ nebo znemožňuje zjištění původu trestně získané věci nebo se na této činnosti jakkoli podílí podle trestného činu § 216 legalizace výnosů z trestné činnosti nebo § 217 legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti. (zákon č. 40/2009 Sb.)

2.2.3 Prevence

V České republice jsou zakotveny dva právní předpisy, jejichž společným cílem je zabraňování činnostem vedoucím k legalizaci výnosů z trestné činnosti. Jsou jimi zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, který upravuje některá opatření a práva a povinnosti fyzických a právnických osob v boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, který upravuje některé povinnosti v mezinárodním měřítku. (Česká národní banka; zákon č. 253/2008 Sb.; zákon č. 69/2006 Sb.)

Legislativa upravuje zejména povinnost finančních institucí, ale také např. realitních kanceláří, advokátů, daňových poradců či auditorů, po svých klientech žádat co nejpodrobnější informace a zároveň jsou vázány povinností vyžadované služby neposkytnout v případě, že od klienta požadované informace nedostanou. Tento preventivní prvek vede rovněž k transparentnějšímu fungování, které umožňuje legalizaci výnosů z trestné činnosti lépe rozpoznat. V konkrétním případě musí povinné osoby identifikovat jakoukoli transakci nad tisíc eur. Nutnost kontroly se vztahuje, jak na odesílatele, tak na příjemce. Jakmile částka přesahuje patnáct tisíc eur, jsou povinné osoby provést ještě o něco důkladnější kontrolu. Kromě kontroly účastníků transakcí samozřejmě rovněž platí povinnost povinných subjektů důkladného prověření a zjištění informací před uzavřením jakékoli smlouvy. Pokud by banka nebo jiná povinná osoba nesplnila uvedené podmínky hrozila by jí pokuta až do výše padesáti milionů českých korun. Dobře proškolení zaměstnanci jsou rovněž základem prevence. (Česká bankovní asociace)

2.3 Korupce

Pojem korupce pochází z latinského slova rumpere, které znamená zlomit, rozlomit nebo přetřhnout. Pro určení definice se vychází z latinského výrazu corruptus, který vyjadřuje následek nečestného jednání, kdy dochází k přinucené změně postojů, zásad a názorů. V překladu tento výraz znamená znečištěný, zkažený, zvrácený, zvrhlý, podplacený.

Korupci je možné chápat poměrně široce a může představovat řadu morálně nespravedlivých dosahování, přijímání či neadekvátním způsobem nabízených jakýchkoliv výhod nebo zisků. Opak slova korupce vyjadřují slova integrita nebo celistvost. (Volejníková, 2007, s. 14)

2.3.1 Charakteristika

Pro korupci neexistuje jednotná a všeobecně přijímaná definice v řadách odborné i laické veřejnosti. V české právní řádě navíc není možné najít pojem korupce a bývá považován za synonymum úplatkářství. Ovšem úplatkářství je pouze jednou z forem korupce. V tomto užším slova smyslu pojem korupce představuje vztah mezi dvěma subjekty, přičemž jeden z nich nabízí a zpravidla i poskytuje druhému určitou formu odměny za poskytnutí či přislíbení výhody. Druhá osoba naopak předpokládá, že za uskutečnění výhody jí bude poskytnuta materiální nebo nemateriální výhoda. (Volejníková, 2007, s. 14-15)

Mezi vůbec jednu z nejstarších definic korupce patří ta, jež je zmíněna v Ottově slovníku naučném, který definuje obecnou korupci v běžném slova smyslu jako „*jednání, kterým se na určitou osobu působí, aby jednala buď proti dobrým mravům, nebo proti povinnostem, ať již úředním nebo morálním.*“ (Chmelík, Tomica, 2011, s. 22)

Podle autorů Rysky a Průši knihy *Ekonomie vs. mýty* vydané Institutem Václava Klause je korupce nejčastěji chápána jako akt reciprocity – kdy je jedna služba provedena za druhou, přičemž peníze mohou, ale i nemusí být součástí směny. (Ryska, Průša, 2013, s. 18)

Jednou z často citovaných definic korupce je definice IX. kongresu OSN v Káhiře v roce 1995, která vymezuje korupci jako „*...úplatkářství nebo jiné chování ve vztahu k osobám, jimž byla svěřena odpovědnost, které porušuje jejich povinnosti vyplývající z jejich postavení a směřuje k získání nepatřičných výhod jakéhokoliv druhu pro ně samé nebo pro jiné.*“ V této definici je korupce vyjádřena jako zneužívání pravomocí úředních osob, kdy dochází k porušování formálních norem a povinností za účelem soukromého obohacení. (Volejníková, 2007, s. 15)

Jako vhodné vymezení korupce se také jeví definice Josepha Samuela Nye, podle kterého korupce „je zneužití postavení pro dosažení soukromého (rodinného, osobního nebo i úzce skupinového) finančního, statusového nebo jiného zisku, služeb či protislužeb.“ Z této definice jasně vyplývá, že korupce nepředstavuje pouze jen úplatkářství a nemá jen finanční podobu. (Müller, Laboutková, Vymětal, 2010, s. 30)

Výše zmíněné definice vyjadřovali korupci především v užším slova smyslu. Nicméně je možné korupci definovat i v širším slova smyslu. Pojem korupce v širším slova smyslu v sobě zahrnuje tři dílčí termíny. Prvním z nich je klientelismus, což je termín, který označuje upřednostňování příbuzných či přátel na úkor cizích, často i vhodnějších osob. Druhý termín je nepotismus. Jedná se o způsob, kdy dochází k upevňování a rozšiřování vlivu příbuzných nebo oblíbenců ve společensky významných pozicích. Třetí a poslední termín se nazývá prodej pozic a znamená rozšiřování vlivu významného jedince prostřednictvím placeného protěžování. Tento jedinec je poté v situaci, kdy na základě úplatků obsazuje jednotlivé pozice. (Volejníková, 2007, s. 19)

Jak již bylo výše zmíněno korupce je zpravidla jednání mezi dvěma stranami. U každého korupčního jednání se však nachází i třetí strana a tou je jedna nebo více poškozených osob. Nejčastěji se jedná o daňové poplatníky, kteří pocítují korupční jednání na výši svých daní, neefektivně poskytovaných veřejných službách a zvýšených cenách. (Mravcová, 2009, s. 26)

Základní atributy, které jsou platné pro všechna korupční jednání jsou, že se jedná vždy o směnný vztah dvou subjektů, který dává výhodu oběma stranám, je v tomto vztahu souvislost se získáváním věci obecného nebo institucionálního zájmu, na jedné straně figuruje osoba s určitou pravomocí a celkově se jedná o čin proti dobrým mravům. (Chmelík, Tomica, 2011, s. 22)

Přestože pojem korupce trestní zákoník nezná, je možné naleznout v druhé části hlavy X. trestního zákoníku třetí díl s názvem úplatkářství, se kterým je korupce spojována. Jsou zde uvedeny trestné činy § 331 přijetí úplatku, § 332 podplácení, § 333 nepřímé úplatkářství a § 334 společné ustanovení. Mimo úplatkářství jsou v české právní úpravě i další trestné činy, které jsou spojovány s korupcí. Rozhodující část korupčních praktik souvisí s činnostmi ve veřejné správě a proto se jedná dále o trestný čin § 329 zneužití pravomoci úřední osoby a § 330 maření úkolů úřední osoby z nedbalosti. Dále pak existují další trestné činy, které mají některé znaky korupčního jednání. Jsou jimi § 180 neoprávněné nakládání s osobními údaji, § 255 zneužití informace a postavení v obchodním styku, § 256 sjednání výhody při zadání

veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě, § 257 pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži a § 258 pletichy při veřejné dražbě. (Policie České republiky)

2.3.2 Příčiny

Vznik korupce může být podmiňován řadou příčin:

1. sociální změny
2. rozdíly v příjmech
3. politická moc
4. změna morálky
5. monopolní postavení státu
6. ekonomické faktory

Příčiny korupce je nutné spatřovat ve dvou rovinách, jednak v rovině dodržování formálních pravidel, nýbrž i těch neformálních, jejichž struktura se značně prolíná. Příčiny souvisejí se dvěma stranami okolností. Na jedné straně se snahou úplatky poskytovat a na straně druhé je s ochotou přijímat. Větší příležitosti pro korupci vznikají, když nejsou žádná pravidla nebo v nich jsou mezery nebo když není možné vynutit jejich nedodržování. Nutno podotknout, že ani sebedokonalejší formální právní úprava nemusí zabránit korupčnímu jednání, neboť chování lidí je také do značné míry ovlivněno jejich postoji, hodnotami, zvyky a zkušenostmi. (Chmelík, Tomica, 2011, s. 25-26)

2.3.3 Prevence

Mezi základní předpoklad, aby preventivní opatření fungovala je důkladné zjištění rizik a zranitelných míst a je třeba je přímo cílit na ty problémy, u kterých je usilováno o změnu. Bez optimálního zavádění u sebelepší a rozsáhlé preventivní strategie nedojde k cílovému dopadu. Druhý problém je spojen s roztržitostí. Preventivní opatření nemohou vést k optimálním výsledkům, jestliže jednotlivé dílčí postupy nejsou součástí komplexního systému. Třetí problém souvisí s odpovědností, kdy je zapotřebí, aby preventivní opatření byla vedena seshora a dodržování pravidel bylo vymáháno odspoda. (Evropská komise, 2017, s. 8)

V České republice existují akční plány, pro každý konkrétní rok, ve kterých jsou hodnocena korupční rizika. Vytváří konkrétní protikorupční opatření, které vychází z vládních či mezinárodních dokumentů nebo reagují na současnou společenskou situaci. (Akční plán boje proti korupci na roky 2021 a 2022, 2020, s. 3)

Českou protikorupční vládní politiku charakterizují čtyři základní pilíře vyplývající z programových dokumentů a mezinárodních závazků České republiky. Jsou jimi výkonná a nezávislá exekutiva, transparentnost a otevřený přístup k informacím, hospodárné nakládání s majetkem státu a rozvoj občanské společnosti. (Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022, s. 6)

Základní preventivní předpoklady pro efektivní boj s korupcí tvoří tři roviny. První rovina zahrnuje opatření na mezinárodní úrovni:

- transparentnost podmínek při poskytování dotací a jejich následné sledování
- spolupráce s Evropskou unií ve společném boji proti korupci
- nezávislý audit zahraničních partnerů

Pod druhou úroveň spadají preventivní opatření na vnitrostátní úrovni. Jedná se o:

- nezávislé audity
- kontroly finančních toků
- jednoznačná pravidla poskytování dotací
- vzdělávání a školení politiků, významných funkcionářů, úředníků, ale i veřejnosti
- neustále zkvalitňování chodu veřejné správy
- přijímání etických kodexů
- důsledná kontrola zodpovědných osob
- nezávislé vyšetřování a soudnictví
- transparentnost financování politického prostředí

Třetí rovinu preventivních nástrojů vedoucích ke snížení protikorupčních rizik představují opatření na místní úrovni:

- důkladný výběr úředníků

- výcvik, vzdělávání, výchova a kontrola zaměstnanců
- transparentní mechanismus řízení (Chmelík, Tomica, 2011, s. 150-151)

3 Vývoj vybraných ekonomických trestných činů v regionech České republiky

V této kapitole bude sledován vývoj vybraných trestných činů v jednotlivých krajích České republiky, které byly zmíněny v předchozí kapitole. Konkrétně budou monitorovány úvěrové podvody, pojistné podvody, legalizace výnosů z trestné činnosti, včetně legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti a skupina trestných činů, která je podle českého právního rámce spojována s korupcí.

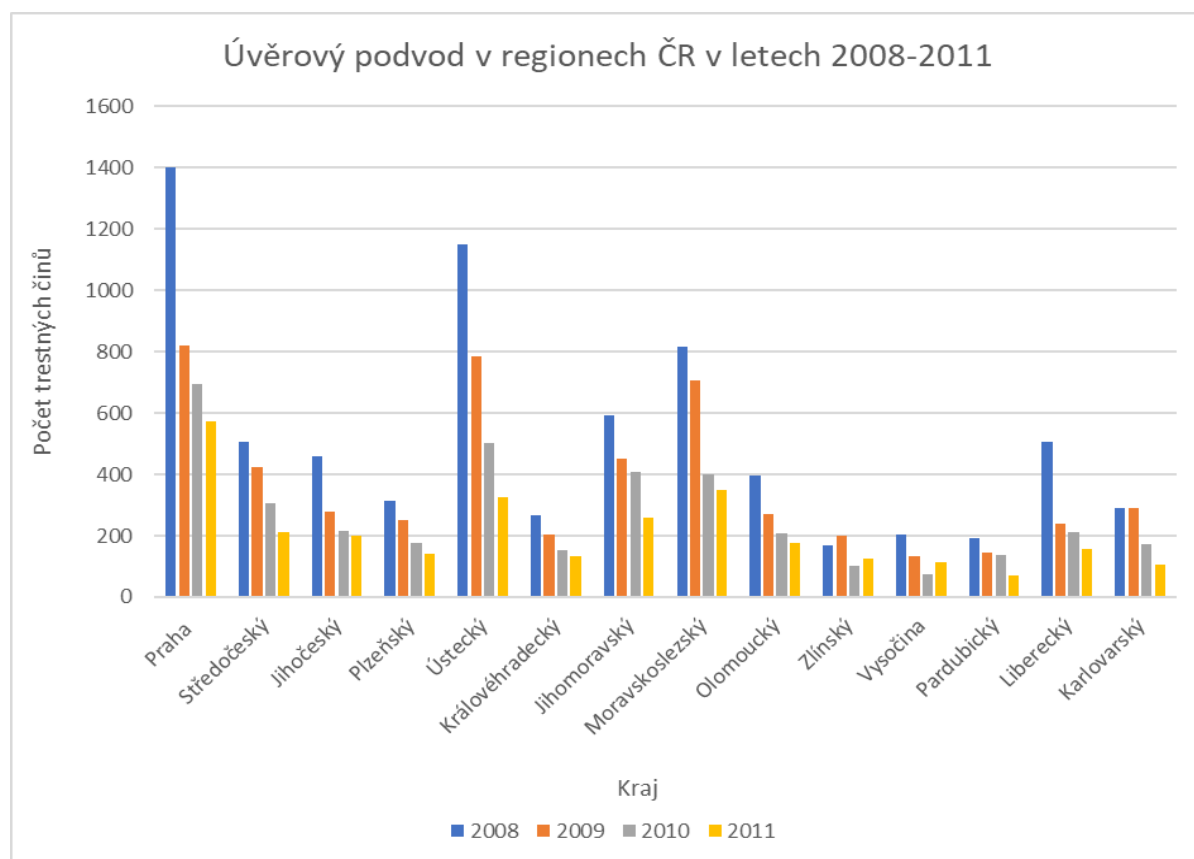
Podkladem pro grafy v této kapitole byly hodnoty ze statistických přehledů kriminality vydávaných pravidelně Policií České republiky a podkladem pro tabulky, které sledují vývoj počtu trestných činů na počet obyvatel regionu byly navíc hodnoty z Českého statistického úřadu. Tabulky s počtem trestných činů na počet obyvatel kraje se nachází v přílohách, které z důvodu pozdějšího zveřejňování údajů o počtech obyvatelích kraje Českým statistickým úřadem končí rokem 2019.

Důvodem výběru zrovna těchto ekonomických trestných činů byl především fakt, že při náhledu do policejních statistik kriminality jasně vyplývá, že se v současnosti jedná o jedny z nejrozšířenějších ekonomických trestných činů v České republice. Dále měl na výběr značný vliv vztah autora práce k bankám, pojišťovnám a správním úřadům, ve kterých by si v budoucnu dokázal představit působit.

3.1 Úvěrový podvod

Úvěrový podvod představuje nejčastěji páchaný trestný čin v České republice ze všech trestných činů, jejichž vývoj bude postupně v této kapitole v jednotlivých regionech České republiky analyzován.

3.1.1 Regionální vývoj v letech 2008-2011

Graf 1: Úvěrový podvod v regionech ČR v letech 2008-2011

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR

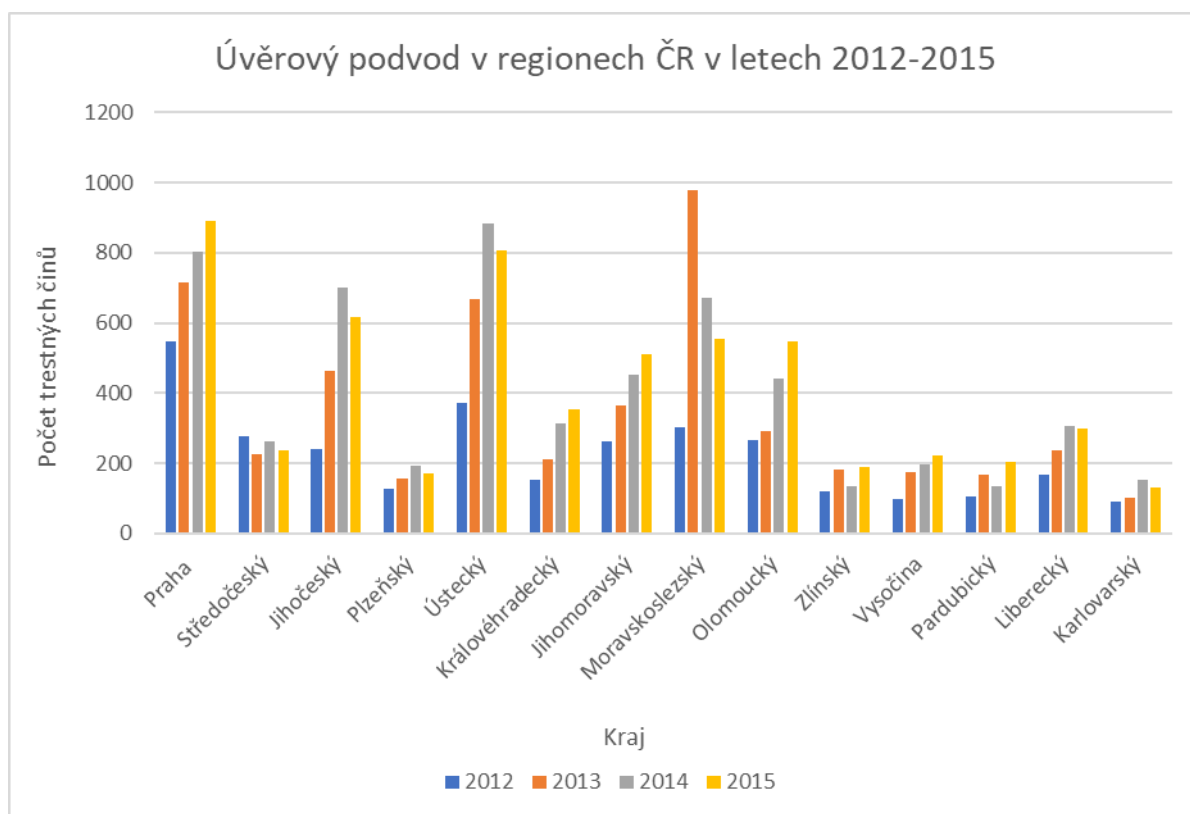
Při pohledu na první graf, který znázorňuje, jak se vyvíjelo páchaní trestného činu úvěrového podvodu v jednotlivých regionech České republiky mezi lety 2008 až 2011, je možné spatřit postupně klesající trend, s výjimkou kraje Zlínského, ve kterém došlo v letech 2009 a 2011 ke zvýšení počtu případů oproti letům jim předcházejícím. V roce 2009 přibylo ve Zlínském kraji třicet jedna případů oproti roku 2008 a v roce 2011 dvacet čtyři případů oproti roku 2010. Druhou výjimku představoval kraj Vysočina, ve kterém hodnota počtu případů v roce 2011 stoupla o čtyřicet jedna oproti roku předešlému.

Nejvyšší hodnoty počtu trestných činů byly zaznamenány v hlavním městě Praze, kde bylo spácháno v roce 2008 tisíc čtyři sta trestných činů úvěrového podvodu a jednalo se současně o nejvyšší hodnotu počtu případů úvěrového podvodu od roku 2008 po rok 2020, neboť jak bude patrné na dalších grafech, tak tolik zjištěných případů úvěrového podvodu v již žádném kraji v jiném roce nebylo. Praha zaznamenala nejvyšší počet úvěrových podvodů ve všech sledovaných letech na tomto grafu. Hned v závěsu za Prahou se v tomto období nacházel

Ústecký kraj, ve kterém jako druhém kraji v republice hodnoty počtu úvěrových podvodů přesáhly hranici jednoho tisíce a rovněž tomu bylo jako v Praze v roce 2008. Konkrétně se jednalo o tisíc sto čtyřicet osm trestných činů v Ústeckém kraji, o dvě stě padesát dva méně než v Praze. V letech 2008 až 2010 byl úvěrový podvod v kraji Ústeckém druhý nejrozšířenější v krajích České republiky, v roce 2011 se před něj dostal Moravskoslezský kraj, který jej předčil o dvacet dva případů. V letech 2008 až 2010 si Moravskoslezský kraj udržoval pomyslnou třetí nejhorší příčku. Z těchto tří nejvážněji zasažených krajů v období mezi lety 2008 až 2011 nejvyšší pokles zaznamenal kraj Ústecký, ve kterém původní hodnoty z roku 2008 klesly třiapůlkrát, naproti tomu v Praze 2,4krát a v kraji Moravskoslezském „pouze“ 2,3krát. Nutno podotknout, že kraje Praha, Středočeský, Jihomoravský a Moravskoslezský měly a mají dodnes přibližně dvojnásobný počet obyvatel než ostatní kraje s výjimkou kraje Karlovarského, který je do počtu obyvatel menší zhruba čtyřikrát a kraje Ústeckého, který je těmto největším krajům nejbliže s počtem obyvatel menším zhruba o jednu třetinu. V porovnání páchaní úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel regionu byla nejhorší situace v letech 2008 až 2010 v kraji Ústeckém. V roce 2008 s hodnotou sto třicet sedm úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel předčil druhý Liberecký kraj se sto šestnácti případy na sto tisíc obyvatel a třetí Prahu se sto čtrnácti úvěrovými podvody na sto tisíc obyvatel kraje. V roce 2009 byla situace nejhorší zároveň v krajích Ústeckém a Karlovarském, přičemž v obou bylo zaznamenáno devadesát čtyři případů úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel. V roce 2010 byla situace nejméně přívětivá, jak již bylo uvedeno, opět v kraji Ústeckém, kde policisté zaznamenaly šedesát případů na sto tisíc obyvatel a v neposlední řadě v roce 2011 byla nejhorší Praha se čtyřiceti šesti případy úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel.

Nejlépe ve sledovaném období a nejnižší hodnoty, jak v počtu případů, tak i na počet obyvatel regionu je možné spatřit v krajích Zlínském, Pardubickém a v kraji Vysočina.

3.1.2 Regionální vývoj v letech 2012-2015

Graf 2: Úvěrový podvod v regionech ČR v letech 2012-2015

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR

V letech 2012 až 2015 byla situace oproti období z předešlého grafu opačná. Trend měl ve většině krajů tendenci vždy s následujícím rokem růst. V roce 2012 byl počet úvěrových podvodů v jednotlivých krajích téměř totožný s rokem 2011. Největší celkový počet případů bylo spatřeno v Praze, která na počet obyvatel o jeden případ s hodnotou čtyřicet čtyři úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel obsazovala druhou nejhorší příčku za krajem Ústeckým, kterému na to stát se nejhůře postiženým krajem republiky v roce 2012 na počet obyvatel stačilo tři sta sedmdesát jedna úvěrových podvodů. A třetí nejhůře zasaženým krajem byl v celkovém počtu úvěrových podvodů stejně jako v letech předchozích kraj Moravskoslezský. Na sto tisíc obyvatel na tom nebyl kraj Moravskoslezský oproti ostatním krajům tak špatně a situace byla horší hned v sedmi dalších krajích. Třetí v počtu úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel za rok 2012 skončil kraj Olomoucký se čtyřiceti dvěma případy.

V roce 2013 stoupl počet případů ve všech krajích kromě kraje Středočeského, ve kterém policisté zaznamenali o čtyřicet devět případů méně. Nejvyšší nárůst oproti předchozímu roku a zároveň nejvyšší počet případů v celé České republice zaznamenal kraj Moravskoslezský.

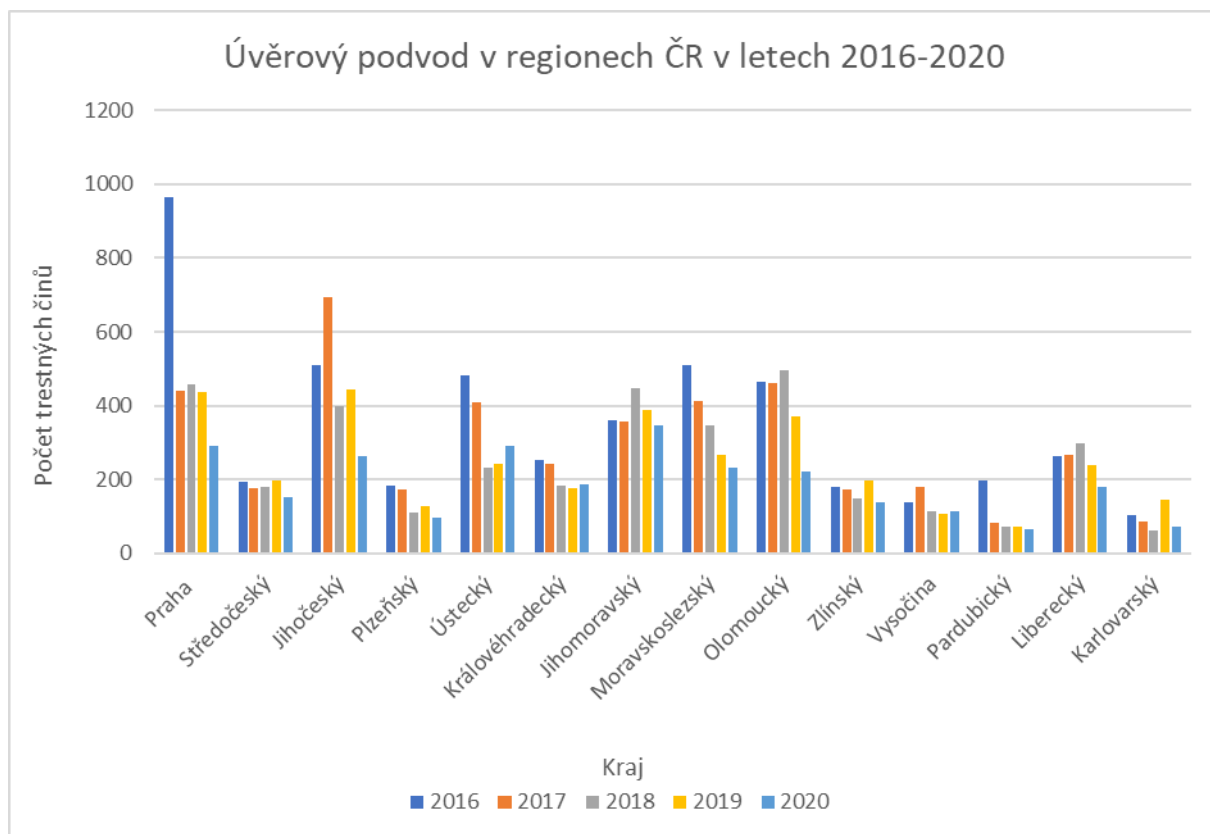
Nejblíže se k hodnotě devět set sedmdesát sedm úvěrových podvodů Moravskoslezského kraje dostala Praha a Ústecký kraj. Na sto tisíc obyvatel regionu opět pouze o jeden případ dopadl nejhůře Ústecký kraj před krajem Moravskoslezským. V Ústeckém kraji bylo registrováno v roce 2013 osmdesát jedna úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel. Třetí nejhorší kraj Jihočeský měl sedmdesát tři případů úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel.

Jak začaly hodnoty v Jihočeské kraji v roce 2013 stoupat, tak tomu nebylo jinak ani v roce 2014, kde dokonce zaznamenal nejvyšší nárůst úvěrových podvodů oproti minulému roku ze všech krajů a stal se i nejhůře poznamenaným krajem na počet obyvatel v republice. Hodnota sto deset případů na sto tisíc obyvatel v Jihočeském kraji v roce 2014 je čtvrtou nejhorší ze všech krajů mezi lety 2008 až 2020. Ústecký kraj, který měl nejvíce celkových případů, osm set osmdesát tři, zaostal za krajem Jihočeský pouze o tři případy na sto tisíc obyvatel. Praha sice zaznamenala opět nárůst a v počtech případů byla druhá, ale na počet obyvatel regionu na tom byly hůře ještě kraje Liberecký a Olomoucký se shodnými sedmdesáti případy úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel.

V pěti krajích v roce 2015 počet úvěrových podvodů lehce poklesl. Do popředí nejhůře zasaženého kraje se dostala Praha, za ní Ústecký kraj a kraj Moravskoslezský, u kterého od roku 2013 úvěrové podvody postupně klesaly. Na počet obyvatel skončil nejhůře Ústecký kraj s devadesáti osmi případy na sto tisíc obyvatel, druhý nejhorší byl kraj Jihočeský s devadesáti šesti případy na sto tisíc obyvatel a třetí nejhorší situaci bylo možné spatřit v kraji Olomouckém, kde za rok 2015 bylo zjištěno osmdesát šest případů úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel.

Jednoznačně nejlepší situaci na počet obyvatel kraje v letech 2012-2015 vykazoval kraj Středočeský. Velmi dobrá situace byla také v krajích Plzeňském, Pardubickém a Zlínském.

3.1.3 Regionální vývoj v letech 2016-2020

Graf 3: Úvěrový podvod v regionech ČR v letech 2016-2020

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR

Po předchozím čtyřletém období, kdy měly úvěrové podvody v krajích České republiky tendenci pozvolna růst se situace opět obrací a i přes občasné výkyvy v některých letech trend klesá.

Již v roce 2016 zaznamenalo pokles případů úvěrových podvodů oproti roku předešlému dvanáct krajů a pouze ve dvou krajích proběhl nárůst. Jednalo se o kraj Plzeňský a Prahu. Do popředí v největším počtu úvěrových podvodů na počet obyvatel se dostal znovu kraj Jihočeský s osmdesáti úvěrovými podvody na sto tisíc obyvatel.

V roce 2017 je možné si jako pravděpodobně prvního všimnout rapidního poklesu v Praze, kde hodnoty klesly oproti předešlému roku o více než polovinu a v porovnání na počet obyvatel se rázem Praha dostala na úroveň dlouhodobě nejméně postižených regionů. Jednoznačně se nejvíce případů v republice v tomto roce a to i na počet obyvatel nacházelo v Jihočeském kraji. Na počet obyvatel hodnota případů přesáhla po třech letech znovu hranici sta případů na sto tisíc obyvatel a sto osm případů úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel

v Jihočeském kraji z roku 2017 patřilo mezi nejhorší hodnoty v krajích vůbec za celé sledované období. Pro zajímavost druhý nejhůře postižený kraj úvěrovými podvody v roce 2017 zaznamenal „pouhých“ sedmdesát tři úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel. Jednalo se o kraj Olomoucký.

Olomoucký kraj se stal nejvíce postiženým úvěrovými podvody v roce 2018. Bylo zde zaznamenáno čtyři sta devadesát šest případů trestného činu úvěrového podvodu a na sto tisíc obyvatel regionu to bylo sedmdesát osm úvěrových podvodů. Důležité je také zmínit, že stejně jako v Praze v předchozím roce, došlo v roce 2018 ke snížení počtu úvěrových podvodů v Ústeckém kraji na úroveň krajů, ve kterých byla situace dlouhodobě příznivá. Špatná zpráva pro Ústecký kraj byla, že se na této úrovni držel pouhé dva roky a v roce 2020 opět patřil k nejhůře postiženým krajům úvěrovými podvody.

V roce 2019 se situace v Olomouckém kraji nepatrně zlepšila a do popředí nejvíce postiženého kraje úvěrovými podvody se dostal znovu kraj Jihočeský se šedesáti devíti úvěrovými podvody na sto tisíc obyvatel.

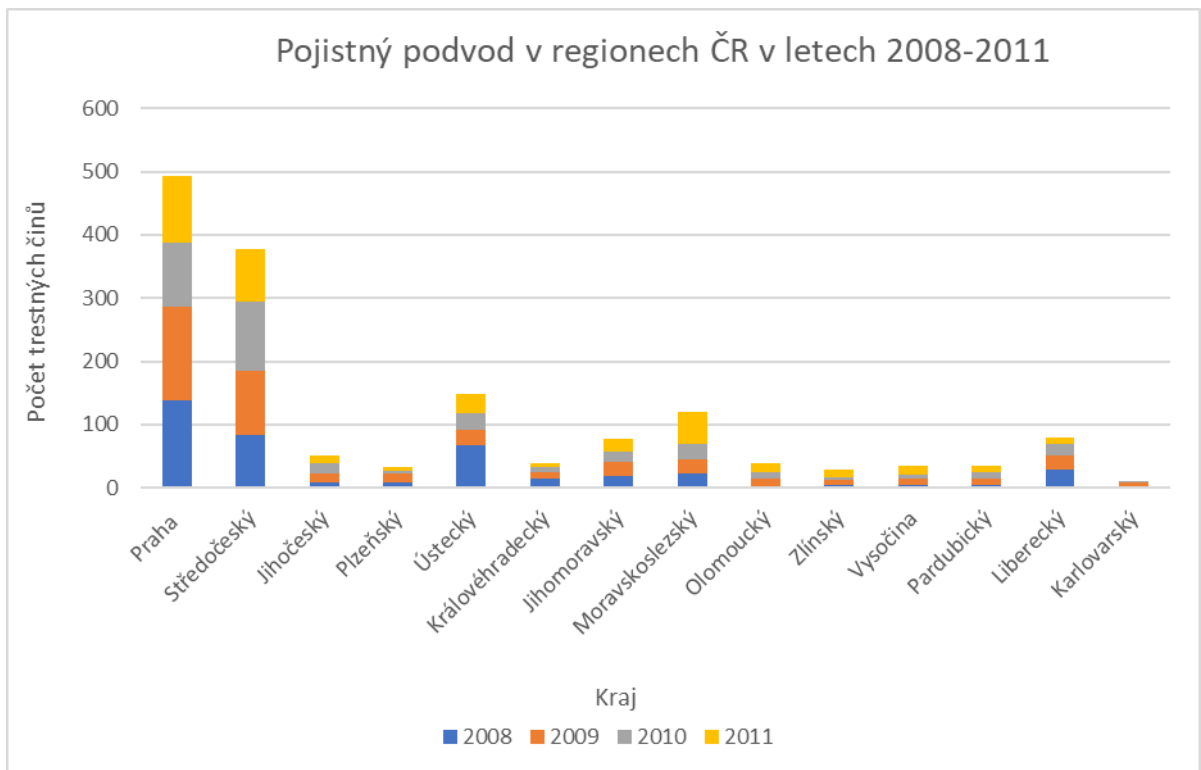
V roce 2020 i zřejmě vlivem pandemie a politických restrikcí počty případů v jedenácti krajích ze čtrnácti poklesly oproti roku 2019. Nejvyšší počet případů byl tři sta čtyřicet pět v Jihomoravském kraji a nejvyšší nárůst zaznamenal oproti předešlému roku kraj Ústecký, ve kterém počet úvěrových podvodů stoupl o padesát na počet celkových dvě stě devadesát dva případů úvěrových podvodů.

Jednoznačně nejméně postiženým krajem na počet obyvatel v období let 2016 až 2020 byl kraj Středočeský a hned za ním kraj Pardubický, který měl kromě roku 2016 počty případů na počet obyvatel téměř totožné.

3.2 Pojistný podvod

Jedná se o druhý trestný čin, jehož vývoj bude v regionech České republiky v bakalářské práci sledován. Stejně jako u úvěrového podvodu bude vývoj vyobrazen na třech grafech, na kterých bude postupně znázorněn vývoj páchaní trestného činu pojistného podvodu od roku 2008 až po rok 2020.

3.2.1 Regionální vývoj v letech 2008-2011

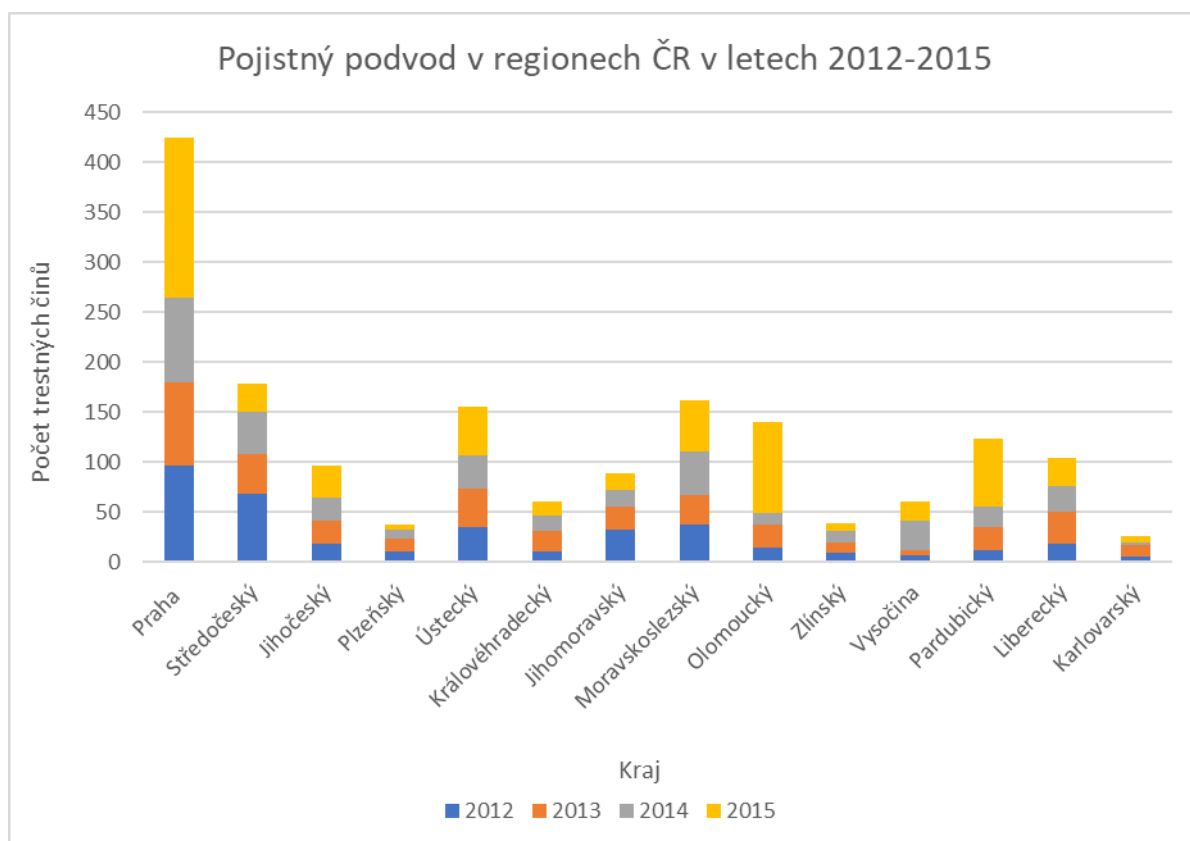
Graf 4: Pojistný podvod v regionech ČR v letech 2008-2011

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR

Při pohledu na první graf je možné spatřit, že nejvyšší hodnoty počtu případů pojistných podvodů za roky 2008 až 2011 vykazovala Praha, Středočeský, Ústecký, Moravskoslezský a Liberecký kraj. S výjimkou v roce 2010 byla nejhůře postižená pojistnými podvody Praha, která zaznamenal v roce 2008 sto třicet devět pojistných podvodů, což představovalo jedenáct případů na sto tisíc obyvatel. V roce 2009 bylo v Praze zjištěno sto čtyřicet sedm pojistných podvodů a v přepočtu na obyvatele to bylo dvanáct případů na sto tisíc obyvatel a v roce 2011 se sto šesti případy pojistných podvodů bylo v Praze devět pojistných podvodů na sto tisíc obyvatel. V roce 2010 byla situace nejhorší ve Středočeském kraji, kde bylo zjištěno sto devět případů pojistných podvodů, které představovaly devět pojistných podvodů na sto tisíc obyvatel.

Nejpřívětivější čísla se nacházela v kraji Karlovarského, ve kterém bylo uskutečněno během těchto čtyř let pouze deset pojistných podvodů.

3.2.2 Regionální vývoj v letech 2012-2015

Graf 5: Pojistný podvod v regionech ČR v letech 2012-2015

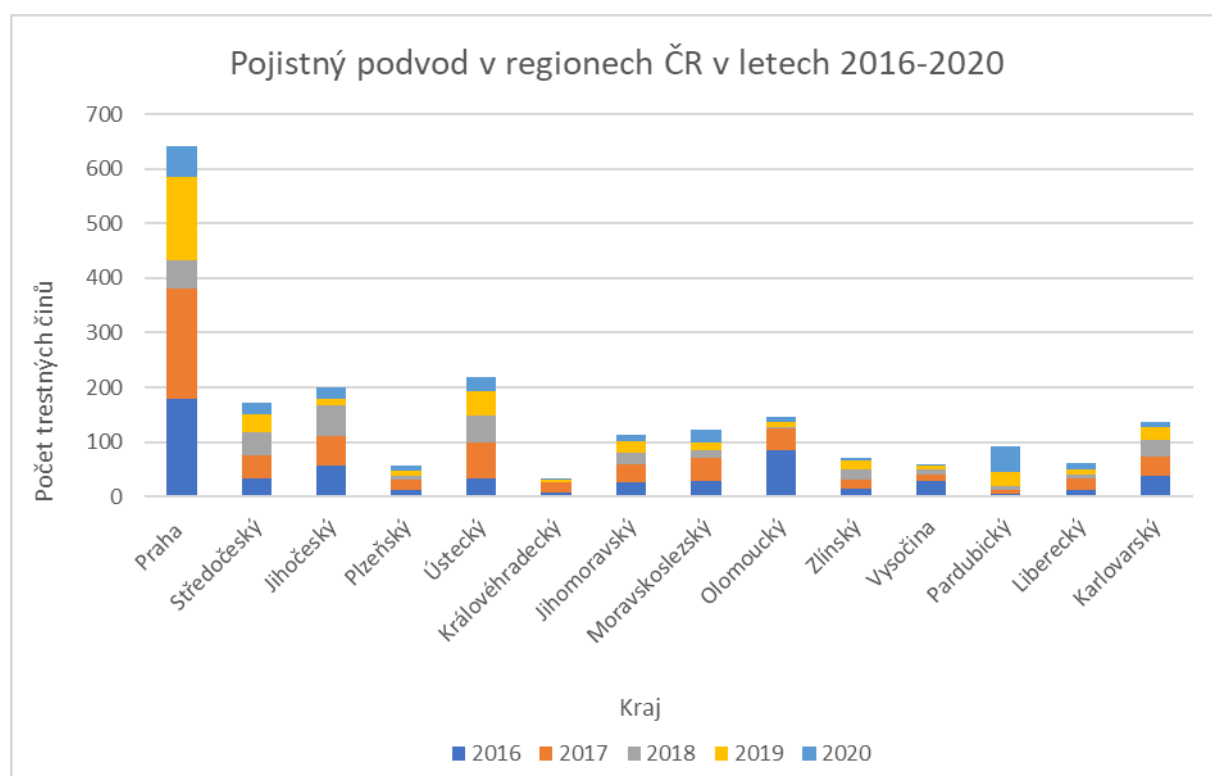
Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR

V porovnání s předchozím čtyřletým obdobím je možné spatřit, že případů pojistných podvodů začalo přibývat v dalších krajích a to zejména v roce 2015, kdy razantně stoupl počet pojistných podvodů zejména v Olomouckém a Pardubickém kraji a poté také v Praze. Praha se zhoršila v roce 2015 v počtu pojistných podvodů skoro dvojnásobně, Pardubický kraj trojnásobně a kraj Olomoucký dokonce téměř osminásobně oproti roku předešlému v celkových počtech pojistných podvodů. V letech 2012-2014 byla na počet obyvatel nepatrně horší Praha než ostatní kraje, ve kterých byla situace dost podobná. Žádný kraj v letech 2012 až 2014 nepřesáhl osm pojistných podvodů na sto tisíc obyvatel, pouze Praha měla v roce 2012 přesně oněch osm případů na sto tisíc obyvatel. Mnohonásobné navýšení počtu pojistných podvodů v Olomouckém kraji v roce 2015 způsobilo, že na počet obyvatel Olomoucký kraj vykazoval čtrnáct případů pojistných podvodů na sto tisíc, které znamenaly do té doby nejhorší hodnotu za sledované období od roku 2008 v krajích České republiky.

Druhé nejhorší skončily shodně se třinácti pojistnými podvody na sto tisíc obyvatel v roce 2015 kraj Pardubický a Praha.

Velmi dobrá situace v počtu případů pojistných podvodů byla v těchto letech rovněž v kraji Karlovarském, ovšem na počet obyvatel jej nepatrně předčil kraj Plzeňský a také kraj Jihomoravský.

3.2.3 Regionální vývoj v letech 2016-2020

Graf 6: Pojistný podvod v regionech ČR v letech 2016-2020

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR

Rok 2016 se vyznačoval nejhoršími hodnotami v Praze, kde sto sedmdesát devět pojistných podvodů znamenalo nejvyšší číslo počtu případů pojistných podvodů na počet obyvatel. Jednalo se konkrétně o čtrnáct pojistných podvodů na sto tisíc obyvatel. Překvapivým se stal kraj Karlovarským, který od roku 2008 do roku 2015 patřil mezi kraje s nejnižší mírou zasažení pojistnými podvody a v roce 2016 dopadl druhý nejhůře spolu s krajem Olomouckým, které oba registrovaly třináct případů pojistných podvodů na sto tisíc obyvatel. V roce 2017 dopadl Karlovarský kraj na počet obyvatel opět druhý nejhůře za Prahou. Bylo

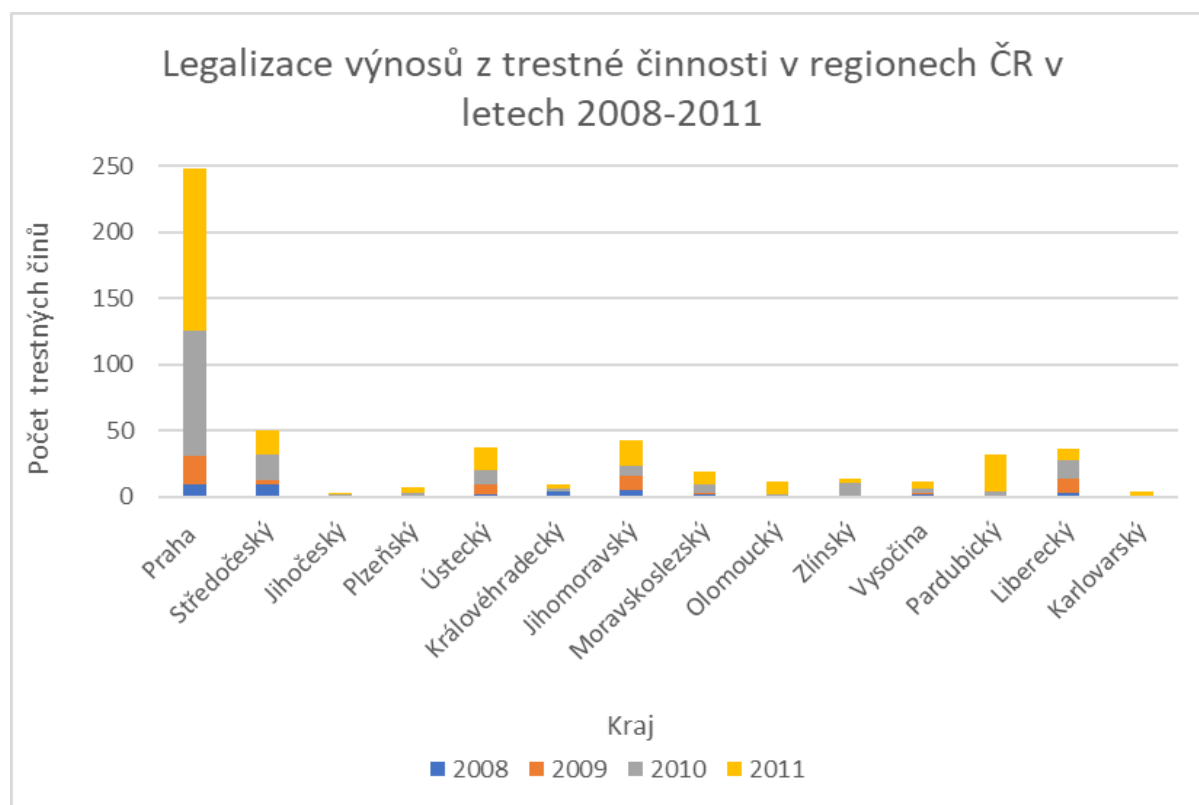
zde zaznamenáno jedenáct případů pojistných podvodů na sto tisíc obyvatel. V Praze v roce 2017 pojistné podvody činily dvě stě jedna případů a to představovalo šestnáct pojistných podvodů na sto tisíc obyvatel, což z tohoto čísla dělalo nejvyšší hodnotu za celé období od roku 2008 do roku 2020. V roce 2018 v Praze počet pojistných podvodů pokles na čtvrtinu oproti předešlému roku a nejhorší kraj v republice v počtu pojistných podvodů náležel kraji Karlovarskému, který si udržel jedenáct pojistných podvodů na sto tisíc obyvatel stejně jako v roce 2017. V roce 2019 hodnoty stouply znovu v Praze, která se díky tomu vyhoupla na čelo nejvíce postiženého kraje pojistnými podvody s dvanácti pojistnými podvody na sto tisíc obyvatel. V Karlovarském kraji hodnota počtu případů nepatrně klesla, ale stále se jednalo ve srovnání na obyvatele o druhý nejhůře zasažený kraj pojistnými podvody. Rok 2020 byl podobně jako u úvěrových podvodů ve znamení spíše poklesu počtu pojistných podvodů, popřípadě nárůstů, které ovšem nebyly nijak zvlášť znatelné. Nejvyšší nárůst v roce 2020 oproti předešlému roku byl spatřen v Pardubickém kraji.

V období let 2016-2020 byla nejlepší situace na počet obyvatel regionu v Královéhradeckém kraji, dále potom také v krajích Plzeňském a Moravskoslezském.

3.3 Legalizace výnosů z trestné činnosti

Jak již bylo zmíněno v úvodu kapitoly, grafy budou znázorňovat vývoj trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti včetně legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti v regionech České republiky za posledních třináct let.

3.3.1 Regionální vývoj v letech 2008-2011

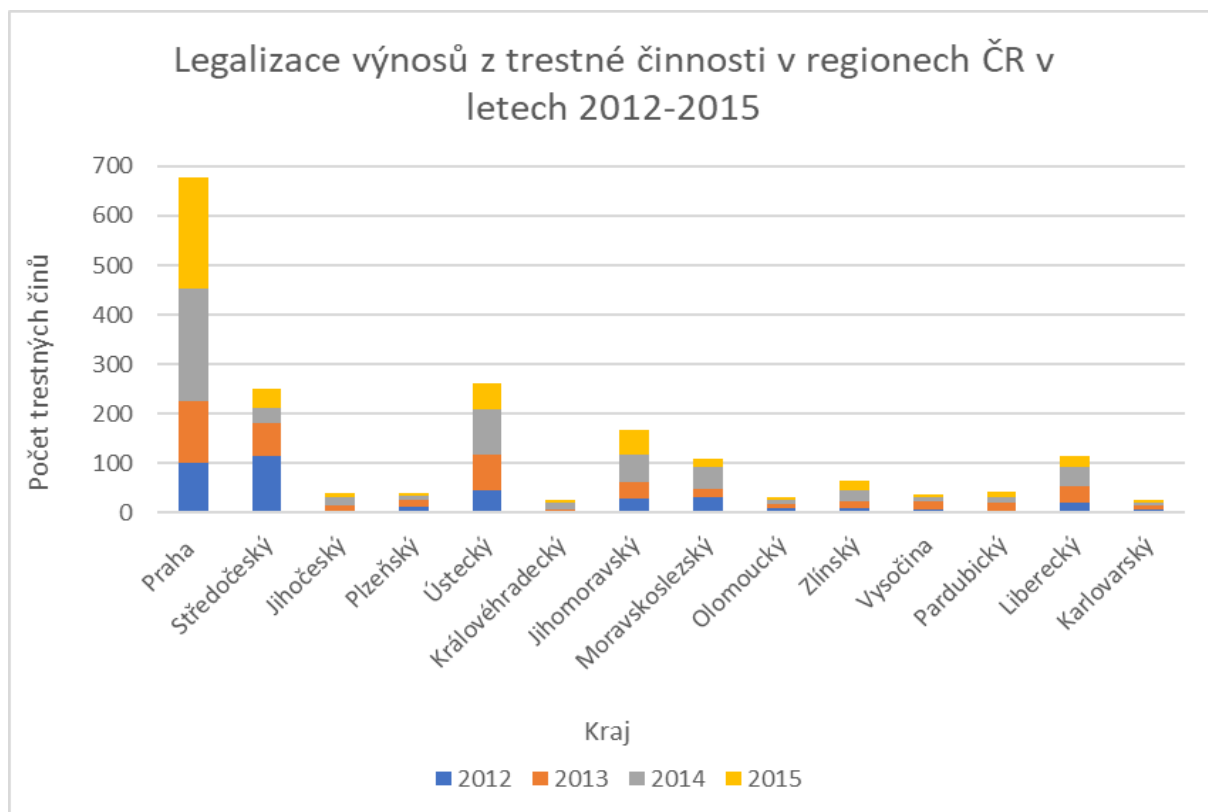
Graf 7: Legalizace výnosů z trestné činnosti v letech 2008-2011

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR

Graf 7 zobrazuje vývoj trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti za období let 2008-2011. Především roky 2008 a 2009 vykazovaly velmi nízké hodnoty tohoto trestného činu. Nad dvacet trestných činů za rok během těchto dvou let se dostala pouze Praha v roce 2009, kdy zaznamenala dvacet dva případů legalizace výnosů z trestné činnosti. V roce 2010 se hodnoty počtu trestných činů legalizace výnosů z trestné činnosti nepatrně zvýšily ve všech krajích. V Praze došlo ke čtyřnásobnému zvýšení počtu případů legalizace výnosů z trestné činnosti s tím, že se Praha dostala na osm trestných činů na sto tisíc obyvatel. Rok 2011 byl ve znamení opět mírného zhoršení oproti předešlému roku. Praha se dostala se sto dvaceti dvěma případy legalizace výnosu z trestné činnosti na deset případů tohoto trestného činu na sto tisíc obyvatel za rok 2011. Druhý největší nárůst po Praze byl v roce 2011 zaznamenán v Pardubickém kraji, který za roky 2008-2010 vykazoval jen čtyři případy legalizace výnosů z trestné činnosti a v roce 2011 jich spatřoval hned dvacet osm a hodnota pěti trestných činů legalizace výnosů z trestné činnosti na sto tisíc obyvatel z něj udělala druhý nejhůře postižený kraj tímto trestným činem.

Jednoznačně nejpřívetivější situace v míře zasažení tímto trestným činem v období 2008-2011 byla v kraji Jihočeské, ve kterém za tuto dobu byly registrovány pouhé tři případy legalizace výnosů z trestné činnosti.

3.3.2 Regionální vývoj v letech 2012-2015

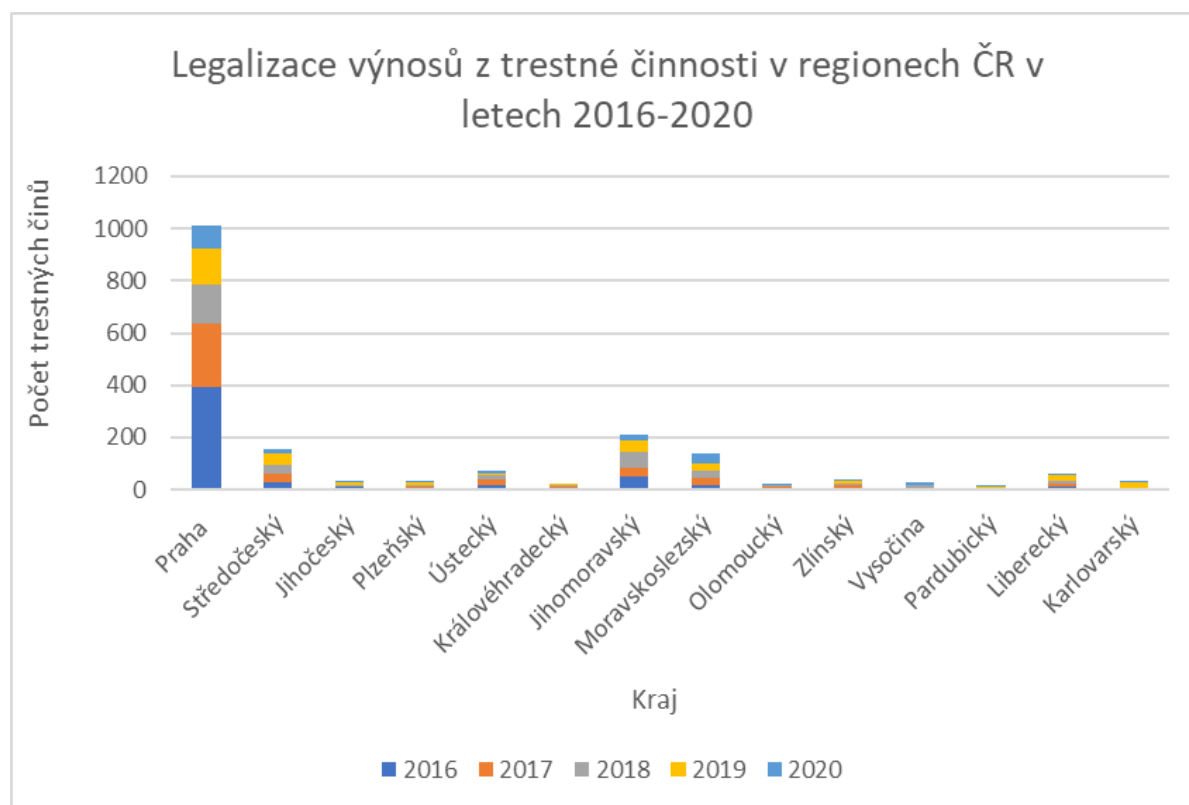
Graf 8: Legalizace výnosů z trestné činnosti v letech 2012-2015

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR

Při pohledu na druhý graf vývoje trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti je možné spatřit, že v tomto období došlo v některých krajích pouze k nepatrnému zhoršení postižení tímto trestným činem, ovšem v některých regionech došlo ke zhoršení velmi znatelnému. Rok 2012 byl kritický především pro kraj Středočeský, který za předchozí čtyři roky nepřesáhl dvacet případů legalizace výnosů z trestné činnosti a v roce 2012 registroval případů sto čtrnáct a s devíti trestnými činy na sto tisíc obyvatel byl nejhůře postiženým krajem tohoto roku. Rok 2013 byl nejhorší znovu pro Prahu se sto dvaceti šesti trestnými činy a deseti trestnými činy na sto tisíc obyvatel. Největší zhoršení v roce 2013 ale zaznamenal kraj Ústecký, ve kterém počet trestných činů vzrostl oproti předešlému roku o dvacet sedm, což

představoval devět případů na sto tisíc obyvatel a z Ústeckého kraje to dělalo druhý nejpostiženější kraj České republiky v tomto roce. V roce 2014 obrovský nárůst zaznamenala Praha, která se dostala až na dvě stě dvacet osm trestných činů legalizace výnosů z trestné činnosti a s osmnácti trestnými činy na sto tisíc obyvatel byla jednoznačně nejhorší v republice. Jedenáct případů na sto tisíc obyvatel a celkových devadesát trestných činů registroval druhý nejhorší v roce 2014 kraj Ústecký. V roce 2015 si Praha držela podobné hodnoty jako v roce předchozím a s dvě stě dvaceti čtyřmi případy legalizace výnosů z trestné činnosti a opět osmnácti trestnými činy na sto tisíc obyvatel si držela status nejhoršího kraje v zasažení tímto trestným činem. V ostatních krajích v roce 2015 hodnoty převážně klesaly. Nejméně zasaženými kraji v tomto období byly kraje Královéhradecký a Olomoucký.

3.3.3 Regionální vývoj v letech 2016-2020

Graf 9: Legalizace výnosů z trestné činnosti v letech 2016-2020

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR

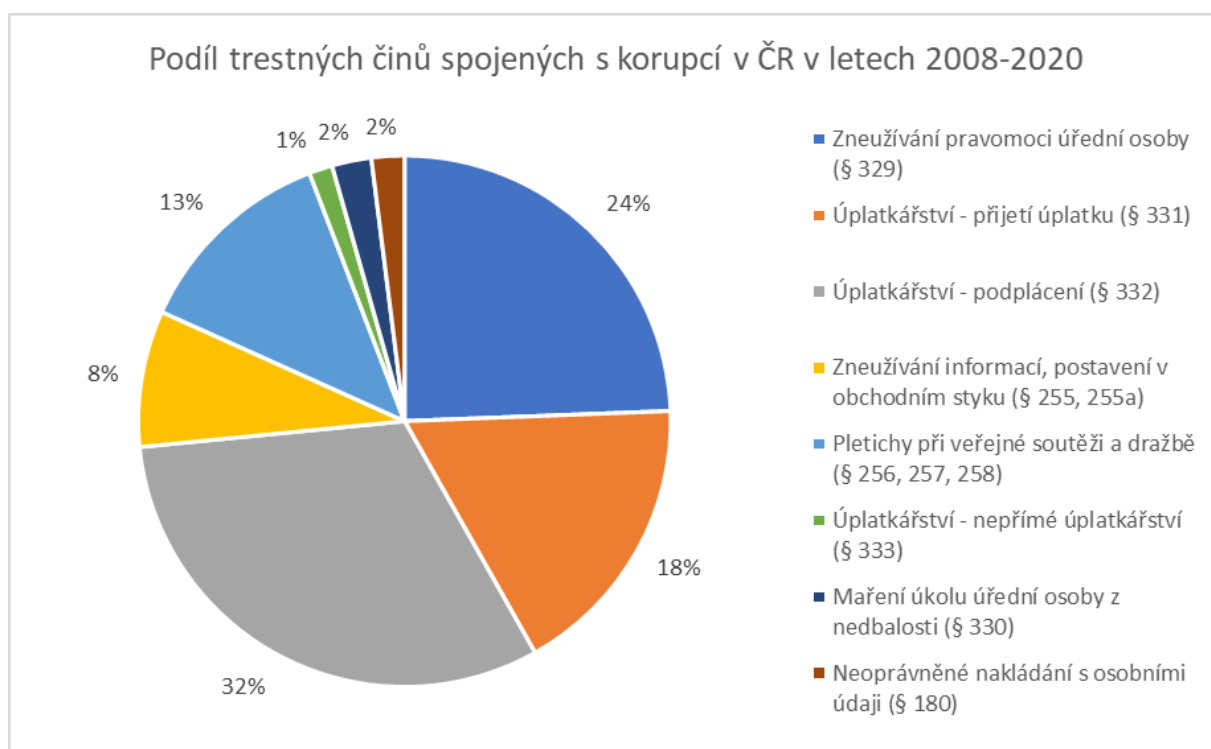
S výjimkou Prahy v roce 2016 byla situace v tomto sledovaném období v míře zasažení trestným činem legalizace výnosů z trestné činnosti velmi podobná předchozímu čtyřletému

období, ne-li o něco lepší. Praha v roce 2016 registrovala největší počet trestných činů legalizace výnosů z trestné činnosti za celé sledované období od začátku roku 2008 do konce roku 2020. Celkem zde bylo registrováno tři sta devadesát dva trestných činů, což představovalo třicet jedna trestných činů na sto tisíc obyvatel za daný rok. Pro porovnání druhý nejhůře zasažený Jihomoravský kraj zaznamenal na počet obyvatel za rok 2016 pouze čtyři případy na sto tisíc obyvatel a padesát trestných činů celkem. V letech 2017 až 2019 se situace v krajích mimo Prahu příliš neměnila a hodnoty se držely na podobné úrovni s rokem 2016. Větší rozdíl zaznamenal pouze Karlovarský kraj v roce 2019, kdy se stal druhý nejpostiženějším krajem. V nejhůře postižené Praze v roce 2017 počet trestných činů legalizace výnosů z trestné činnosti klesl na dvě stě čtyřicet tři, v roce 2018 na sto padesát a v roce 2019 dokonce na sto čtyřicet, což představoval v roce 2017 devatenáct případů na sto tisíc obyvatel a v letech 2018 a 2019 případů jedenáct na sto tisíc obyvatel. V roce 2020 vrostl počet trestných činů legalizace výnosů z trestné činnosti pouze v krajích Ústeckém a Moravskoslezském oproti předchozímu roku.

Nejméně postiženým regionem legalizací výnosů z trestné činnosti v tomto období byl kraj Pardubický.

3.4 Trestné činy spojené s korupcí

Na grafech znázorňujících vývoj trestných činů spojených s korupcí v regionech České republiky, každý jeden sloupec bude představovat součet všech trestných činů, které souvisí s korupcí. Jde o trestné činy zneužívání pravomoci úřední osoby, maření úkolu úřední osoby z nedbalosti, přijetí úplatku, podplácení, nepřímé úplatkářství, zneužití informací a postavení v obchodním styku, pletichy při veřejné soutěži a dražbě a neoprávněné nakládání s osobními údaji.

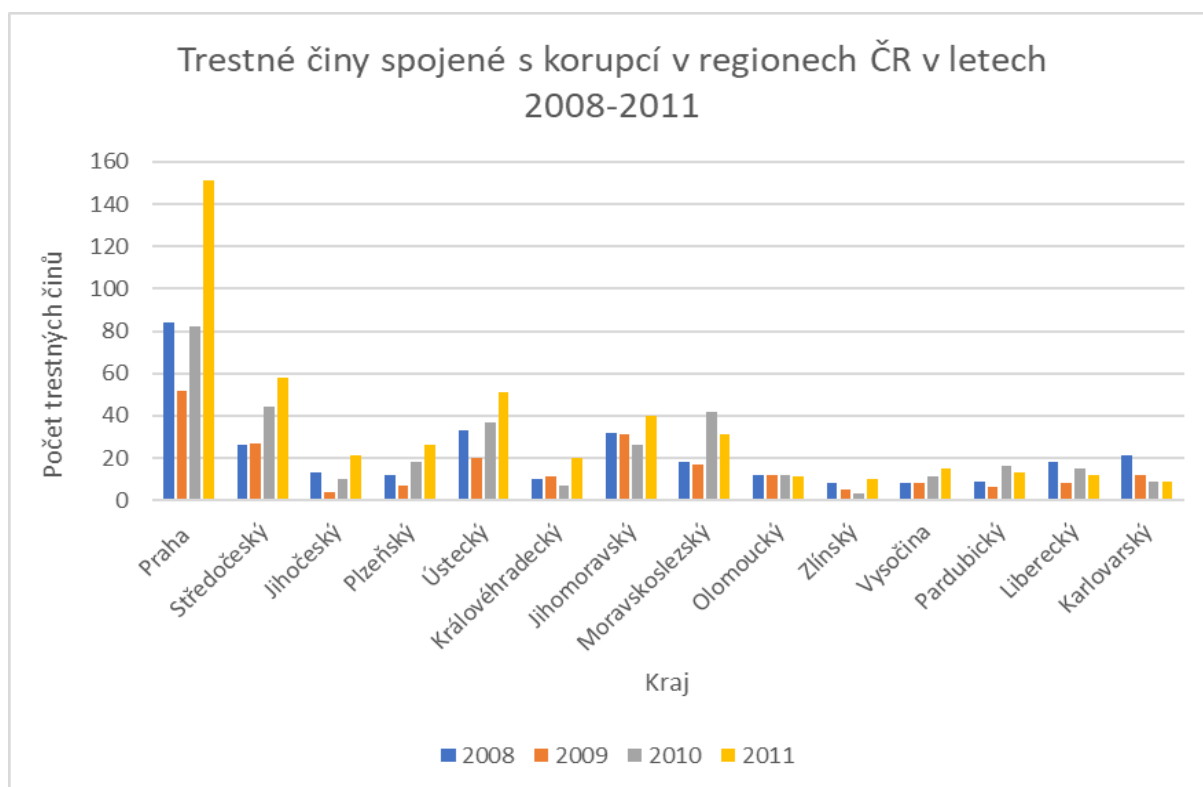

Graf 10: Podíl trestných činů spojených s korupcí v ČR v letech 2008-2020

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR

Největší podíl trestných činů spojených s korupcí v letech 2008-2020 představoval trestný čin podplácení, kterých bylo spácháno tisíc čtyři sta devadesát. Zneužívání pravomoci úřední osoby bylo za uplynulé období spácháno tisíc sto padesátkrát. Přijetí úplatku bylo spácháno osm set dvacet třikrát. Pletich při veřejné soutěži a dražbě bylo zjištěno pět set osmdesát tři. Zneužívání informací a postavení v obchodním styku bylo zaznamenáno tři sta devadesát jedna. Maření úkolu úřední osoby z nedbalosti bylo za uplynulé období zjištěno sto třináct případů. Neoprávněné nakládání s osobními údaji bylo spácháno devadesát čtyřikrát a nepřímé úplatkářství bylo v České republice od roku 2008 do roku 2020 spácháno šedesát sedmkrát.

3.4.1 Regionální vývoj v letech 2008-2011

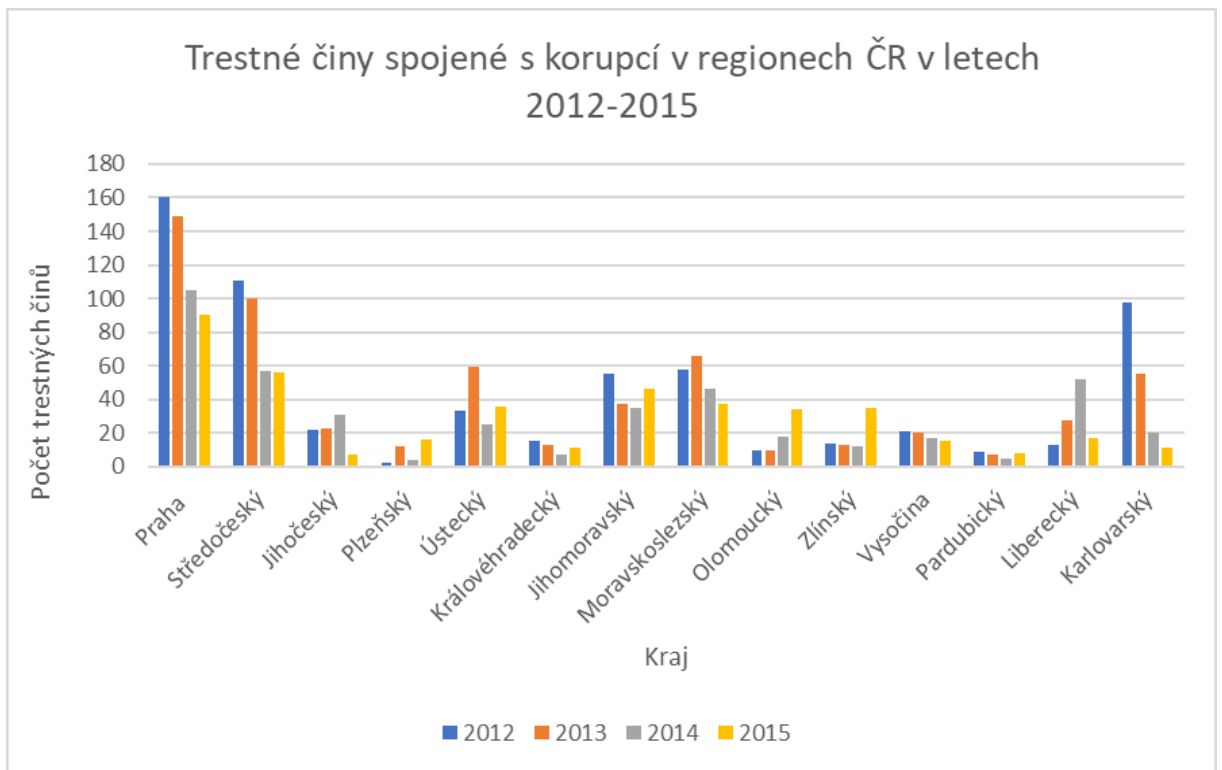
Graf 11: Trestné činy spojené s korupcí v regionech ČR v letech 2008-2011

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR

Za období těchto čtyř let byla každý rok nejpostiženější korupčními trestnými činy Praha a to i v přepočtu na obyvatele regionu. V roce 2008 a 2010 Praha vykazovala téměř totožná čísla, v roce 2009 počty případů korupční trestných činů klesly ve většině krajů včetně Prahy a v roce 2011 hned devět krajů zaznamenalo nejvyšší hodnotu počtu trestných činů spojených s korupcí za toto čtyřleté období. V letech 2008, 2009 a 2011 bylo v sedmi krajích nejčastěji páchaným korupčním trestným činem podplácení a v roce 2010 dokonce v krajích devíti. V roce 2011 trestný čin podplácení představoval v Praze více než jednu třetinu korupčních trestných činů s počtem padesáti sedmi zjištěných případů podplácení. V kraji Středočeském podplácení zaujímalo dokonce čtyřicet případů z padesáti osmi zjištěných trestných činů spojených s korupcí.

Nejlépeší situace v počtu trestných činů spojených s korupcí za roky 2008 až 2011 byla kraji Zlínském.

3.4.2 Regionální vývoj v letech 2012-2015

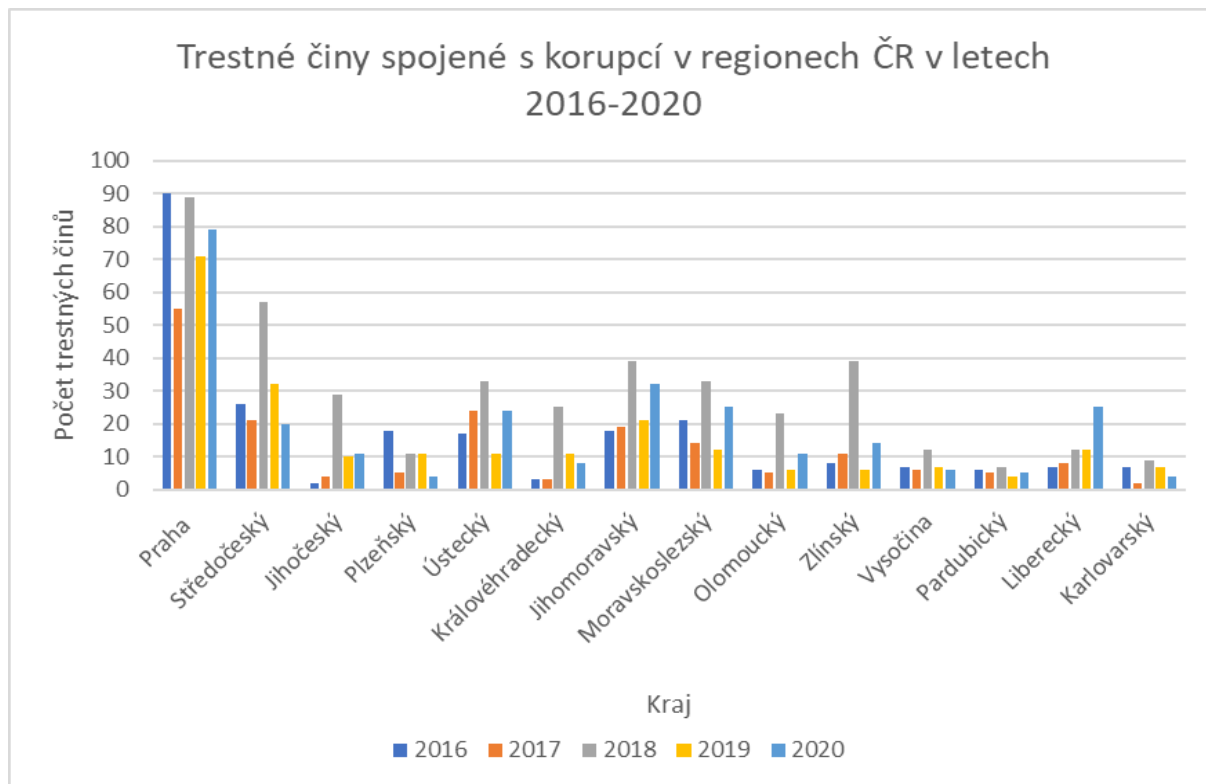
Graf 12: Trestné činy spojené s korupcí v regionech ČR v letech 2012-2015

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR

Toto čtyřleté období představovalo největší rozšíření korupční kriminality za sledovaných třináct let. Hned v roce 2012 se dva kraje dostaly nad sto případů trestných činů spojených s korupcí. Praha zaznamenala sto šedesát trestných činů a kraj Středočeský sto jedenáct. Ovšem obě tato území jednoznačně na počet obyvatel překonal kraj Karlovarský, který se čtvrtinovým obyvatelstvem dosáhl také téměř na sto trestných činů. Ve srovnání na počet obyvatel bylo v Karlovarském kraji v roce 2012 zaznamenáno třicet dva trestných činů spojených s korupcí na sto tisíc obyvatel, rozdíl oproti druhé nejhorší Praze to byl opravdu znatelný, neboť Praha v roce 2012 zaznamenala pouhých třináct korupčních případů na sto tisíc obyvatel. Z devadesáti osmi trestných činů v Karlovarském kraji bylo osmdesát sedm trestných činů podplácení. I v roce 2013 byl na počet obyvatel nejhorší Karlovarský kraj, kdy mu na osmnáct trestných činů spojených s korupcí na sto tisíc obyvatel stačilo padesát pět zjištěných případů korupce. Praha byla opět druhá nejhorší, tentokrát s dvanácti trestnými činy na sto tisíc obyvatel. V roce 2014 se počet případů oproti předešlému roku zvýšil pouze v krajích Jihočeském, Olomouckém a Libereckém. Poslední zmíněný zaznamenal nejvyšší nárůst a zároveň se stal nejhůře postiženým krajem korupční kriminalitou v republice na počet

obyvatel. V roce 2015 zaznamenaly větší nárůst korupční kriminality pouze kraje Olomoucký a Zlínský. Nejprůvčetnější situace za tyto čtyři roky byla v Pardubickém kraji.

3.4.3 Regionální vývoj v letech 2016-2020

Graf 13: Trestné činy spojené s korupcí v regionech ČR v letech 2016-2020

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR

Za sledované pětileté období byl počet korupčních případů značně obdobný s obdobím 2008-2011, kdy čísla nejsou tak vysoká jako v letech 2012-2015 a zároveň byla v každém roce i na počet obyvatel nepatrně horší oproti ostatním krajům Praha. Za těchto pět let byl nejhorším rokem v počtu trestných činů spojených s korupcí rok 2018, ve kterém kromě Prahy, Plzeňského a Libereckého kraje zaznamenaly všechny kraje nejhorší hodnoty za toto pětileté období. Kraj Liberecký vykazoval nejvyšší nárůst v roce 2020. Nejlepší situace byla stejně jako v předchozím období v Pardubickém kraji.

4 Komparace regionů ČR v míře zasažení vybraných ekonomických trestných činů

V závěrečné kapitole budou srovnány kraje České republiky z hlediska míry zasažení vybranými trestnými činy a z hlediska četnosti zasažení na počet obyvatel kraje v letech 2008-2019 s tím, že budou konkrétně vymezeny nejméně a nejvíce postižené regiony. Podkladem pro tabulky znázorňující vývoj trestných činů v krajích a vývoj trestných činů na počet obyvatel kraje, ze kterých vychází tato kapitola byly stejně jako u předchozí kapitoly pravidelně zveřejňované statistické přehledy kriminality Policie České republiky. Pro tabulku znázorňující vývoj trestných činů na počet obyvatel kraje byly podkladem rovněž údaje o vývoji počtu obyvatel v krajích uváděných Českým statistickým úřadem, který ovšem zveřejňuje údaje o počtu obyvatel kraje jak již bylo zmíněno na začátku předešlé kapitoly až později v tomto roce a z toho důvodu pro větší přehlednost budou kraje srovnávány do roku 2019. Obě tabulky, ze kterých vychází tato kapitola jsou uvedeny v přílohách.

4.1 Nejméně postižené regiony

Nejnižší počet úvěrových podvodů v krajích České republiky v období let 2008-2019 bylo registrováno v Pardubickém kraji, kde policisté zaznamenali tisíc pět set sedmdesát šest trestných činů úvěrového podvodu. V porovnání s ostatními kraji na počet obyvatel byl kraj Pardubický ovšem druhý nejméně postižený a předčil ho kraj Středočeský, který přestože zaznamenal téměř dvojnásobný počet úvěrových podvodů, přesně tři tisíce sto devadesát čtyři, na sto tisíc obyvatel byl s hodnotou dvě stě čtyřiceti sedmi úvěrovými podvody o padesát osm případů méně zasažený než druhý v pořadí kraj Pardubický. Tři sta dvacet osm úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel a celkových tisíc devět set dvacet jedna případů ve Zlínském kraji z něj dělalo třetí nejméně zasažený kraj úvěrovými podvody za sledované období.

V počtu pojistných podvodů si za sledované období nejlépe vedl Plzeňský kraj s celkovými sto dvanácti pojistnými podvody a devatenácti pojistnými podvody na sto tisíc obyvatel. Druhá nejlepší situace v počtu trestných činů pojistného podvodu byla v Královéhradeckém kraji, kde bylo zjištěno sto třicet dva případů pojistných podvodů, které představovaly dvacet čtyři pojistných podvodů na sto tisíc obyvatel kraje. Třetím nejméně zasaženým krajem byl kraj Zlínský se sto třiceti pěti trestnými činy a dvaceti třemi pojistnými podvody na sto tisíc obyvatel.

Celkový nejnižší součet trestných činů legalizace výnosů z trestné činnosti, včetně legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti bylo registrováno mezi lety 2008 až 2019 v Královéhradeckém a Karlovarském kraji, které shodně zaznamenaly padesát šest trestných činů. Královéhradecký kraj spatřoval nejlepší situaci i v přepočtu na obyvatele s deseti případy legalizace výnosů z trestné činnosti, kdež to Karlovarský kraj měl v důsledku menšího počtu obyvatel devatenáct případů na sto tisíc obyvatel a předčila ho řada dalších krajů. Stejně jako Královéhradecký kraj, tak i kraj Olomoucký registroval deset případů legalizace výnosů z trestné činnosti na sto tisíc obyvatel a celkově registroval šedesát dva případy. Třetí nejméně postižený kraj legalizací výnosů z trestné činnosti na počet obyvatel kraje byl kraj Jihočeský s jedenácti případy na sto tisíc obyvatel a celkovými šedesáti osmi případy za sledované období.

Nejméně trestných činů spojených s korupcí za roky 2008 až 2019 bylo registrováno v Pardubickém kraji, ve kterém bylo zaznamenáno pouhých devadesát pět korupčních trestných činů, které představovaly osmnáct trestných činů na sto tisíc obyvatel. Druhý nejmenší počet korupčních trestných činů bylo sto třicet šest případů, které byly spatřeny v Královéhradeckém kraji. Na počet obyvatel regionu byl kraj Královéhradecký druhý nejméně postižený korupcí spolu s Plzeňským a Olomouckým krajem. Ve všech třech bylo registrováno za sledované období dvacet pět případů korupčních trestných činů na sto tisíc obyvatel.

4.2 Nejvíce postižené regiony

Nejvíce postiženým krajem v celkových počtech úvěrových podvodů v období let 2008-2019 byla Praha, která registrovala osm tisíc sedm set čtyřicet jedna úvěrových podvodů, ovšem na sto tisíc obyvatel měla šest set devadesát tři případů úvěrových podvodů a tudíž byla až čtvrtá nejhorší z krajů České republiky. Druhý největší počet úvěrových podvodů za sledované období bylo možné spatřit v kraji Ústeckém, který vykazoval šest tisíc osm set padesát sedm úvěrových podvodů a na sto tisíc obyvatel z něj hodnota osm set dvacet osm případů úvěrových podvodů dělala nejhůře postižený kraj České republiky za sledované období. Druhým nejhůře postiženým krajem úvěrovými podvody byl Jihočeský kraj s osmi sty šestnácti trestnými činy úvěrového podvodu na sto tisíc obyvatel a celkově bylo v kraji Jihočeském zaznamenáno pět tisíc dvě stě devět úvěrových podvodů za období mezi lety 2008 až 2019. Třetím nejhůře postiženým krajem úvěrovými podvody za sledované období

byl Liberecký kraj se sedmi sty dvaceti šesti případy úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel a celkovými třemi tisíci sto devadesáti jedna úvěrovými podvody.

Jednoznačně nejhůře postiženým krajem v počtu trestných činů pojistného podvodu za roky 2008-2019 byla Praha s celkovými tisíci pět set čtyřmi pojistnými podvody a sto devatenácti případy pojistných podvodů na sto tisíc obyvatel. Druhým nejhůře postiženým krajem pojistnými podvody ve sledovaném období byl Ústecký kraj se šedesáti pojistnými podvody na sto tisíc obyvatel a celkovými čtyřmi sty devadesáti sedmi trestnými činy pojistného podvodu. Třetí nejhůře postižené regiony byly shodně kraje Středočeský a Karlovarský, které registrovaly padesát pět pojistných podvodů na sto tisíc obyvatel za sledované období. Středočeský kraj zaznamenal celkových sedm set sedm případů pojistných podvodů a kraj Karlovarský sto šedesát čtyři.

Také u trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti, včetně legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti byla za období let 2008-2019 nejhůře postiženým krajem Praha. V Praze bylo celkem registrováno tisíc osm set padesát jedna případů legalizace výnosů z trestné činnosti a to představovalo sto čtyřicet pět trestných činů na sto tisíc obyvatel kraje. Druhý nejhůře postižený kraj České republiky za sledované období měl dokonce o devadesát devět případů na sto tisíc obyvatel méně než Praha. Čtyřicet šest případů na sto tisíc obyvatel bylo zaznamenáno v druhém nejhůře zasaženém Libereckém kraji, ve kterém bylo spácháno za sledované období dvě stě tři trestných činů legalizace výnosů z trestné činnosti. Třetím nejhůře postiženým krajem tímto druhem kriminálního chování se stal za sledované období kraj Ústecký, který vykazoval čtyřicet tři případů na sto tisíc obyvatel a celkových tři sta padesát sedm trestných činů.

Stejně jako v předchozích dvou případech, tak i u korupčních trestných činů byly nejhorší statistiky v Praze, kde došlo za období let 2008-2019 k celkem tisíc sto sedmdesáti osmi korupčním trestným činům, což představovalo devadesát tři případů na sto tisíc obyvatel. Druhý nejhůře postižený kraj korupcí za sledované období byl kraj Karlovarský s osmdesáti šesti případy korupce na sto tisíc obyvatel a celkovými dvě stě šedesáti korupčními trestnými činy. Třetím nejhůře postiženým krajem v míře zasažení korupčních trestných činů v České republice za období let 2008-2019 se stal kraj Středočeský se čtyřiceti sedmi případy korupce na sto tisíc obyvatel kraje. Celkový počet korupčních trestných činů ve Středočeském kraji byl druhý nejvyšší ze všech krajů a bylo zde celkem registrováno šest set patnáct korupčních trestných činů.

V nejvíce postižených krajích by bylo dobré se více zaměřit na posílení preventivních opatření a to zejména na kvalitní výběr, školení a kontrolování zaměstnanců bank, pojišťoven a správních úřadů, aby docházelo k efektivnějšímu odhalování těchto ekonomických trestných činů. Pro zlepšení stavu kriminality bude nutné najít ve zmíněných organizacích slabá místa, která se zřejmě v krajích s lepší situací v takové míře nevyskytují a posílit vnitřní analýzy a kontrolní systémy. Dále by mohla pomoci větší spolupráce bank, pojišťoven, správních úřadů a policejních složek jak na území daného regionu, tak napříč regiony. Se zlepšením stavu korupce také souvisí větší transparentnost postupů veřejných institucí, aby vždy docházelo především k hájení veřejného zájmu a větší kontrole ze strany veřejnosti.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo vymezení ekonomických trestných činů, které jsou na území České republiky ve značné míře rozšířeny, stanovení jejich možných příčin a prevencí, zanalyzování jejich vývoje v regionech České republiky za období let 2008-2020 a komparace jednotlivých regionů České republiky v míře zasažení vybranými ekonomickými trestnými činy. Pozornost byla věnována úvěrovým a pojistným podvodům, legalizaci výnosů z trestné činnosti a skupině trestných činů, které česká legislativa řadí svojí povahou věci mezi trestné činy nejčastěji spojované s korupčním jednáním.

Z podkladů Policie České republiky vyplynulo, že všechny sledované trestné činy se v neopomenutelném množství páchaly v našich regionech. Největší zastoupení z vybraných trestných činů měly úvěrové podvody, kterých registrovala většina krajů v řádu stovek případů ročně po celé sledované období od roku 2008. Nejpriznivější situace byla mezi lety 2008-2019 ve Středočeském kraji, ve kterém bylo zaznamenáno dvě stě čtyřicet sedm úvěrových podvodů na sto tisíc obyvatel a celkových tři tisíce sto devadesát čtyři případů úvěrových podvodů. Podobně dopadly Pardubický a Zlínský kraj. Naopak nejhůře postiženým krajem se stal kraj Ústecký s osmi sty dvaceti osmi úvěrovými podvody na sto tisíc obyvatel a celkovými šesti tisíci osmi sty padesáti sedmi případy úvěrových podvodů v letech 2008-2019. Těsně v závěsu za Ústeckým krajem skončily Jihočeský a Liberecký kraj, které byly úvěrovými podvody také velmi zasažené.

Pouhých sto dvanáct pojistných podvodů a devatenáct případů pojistných podvodů na sto tisíc obyvatel za dvanáctileté období udělalo z Plzeňského kraje nejméně zasažený kraj pojistnými podvody. V krajích Zlínském a Královéhradeckém nebyla situace o mnoho horší. Pojistné podvody byly za období let 2008-2019 dominantou především hlavního města Prahy, kde bylo registrováno jednou tolik pojistných podvodů na počet obyvatel kraje než ve druhém nejhůře postiženém Ústeckém kraji. Praha zaznamenala za sledované období tisíc pět set čtyři pojistných podvodů, které představovaly sto devatenáct pojistných podvodů na sto tisíc obyvatel. Podobá situace jako v druhém nejhůře zasaženém Ústeckém kraji byla v krajích Středočeském a Karlovarském.

K praní špinavých peněz za sledované období nejméně docházelo v Královéhradeckém a Olomouckém kraji. U obou krajů bylo registrováno deset případů trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti na sto tisíc obyvatel v letech 2008-2019. V Královéhradeckém kraji bylo registrováno padesát šest trestných činů a v Olomouckém kraji šedesát dva. Stejně jako

pojistné podvody, tak i praní špinavých peněz bylo nejrozšířenější v Praze. Tisíc osm set padesát jedna trestných činů legalizace výnosů z trestné činnosti a sto čtyřicet pět případů na sto tisíc obyvatel bylo v porovnání s ostatními kraji bezkonkurenčně nejhorší. Na počet obyvatel kraje byla situace v Praze z hlediska míry zasažení tohoto trestného činu dokonce tříkrát horší než v druhém nejhůře postiženém Libereckém kraji.

I korupce byla v České republice v nemalé míře rozšířena. Největší podíl z korupčních trestných činů zaujímal trestný čin podplácení, který tvořil korupci České republiky v letech 2008-2020 z necelé jedné třetiny. Z regionů zaznamenal nejmenší podíl korupčních trestných činů v letech 2008-2019 Pardubický kraj. Bylo zde registrováno devadesát pět celkových případů korupce, které představovaly osmnáct trestných činů na sto tisíc obyvatel regionu. Dále byla situace přívětivá v krajích Plzeňském, Královéhradeckém a Olomouckém. Nejhorší situace byla rovněž u korupčních trestných činů v Praze. Bylo zde registrováno tisíc sto sedmdesát osm korupčních trestných činů, které představovaly devadesát tři případů na sto tisíc obyvatel kraje. Podobně špatná situace byla v Karlovarském kraji.

Když by měl být zmíněn nejméně a nejvíce postižený region všemi vybranými ekonomickými trestnými činy v letech 2008-2019, tak tím nejméně postiženým krajem byl kraj Pardubický a nejhůře postiženým bylo hlavní město Praha.

Důvodem nejvyšší ekonomické kriminality v Praze by mohlo být spojení vysokého počtu obyvatel s větším rozšířením jiných trestných činů spojovaných do organizovaných zločinů větších skupin pachatelů, jejichž součástí často bývají i ekonomické trestné činy sledované v této práci. V Praze, ale také v krajích Ústeckém, Libereckém a Karlovarském by bylo vhodné posílit stávající preventivní opatření bank, pojišťoven a správních úřadů, klást větší důraz na kontrolování činností zaměstnanců a pokusit se zlepšit součinnost jednotlivých orgánů ve společném boji proti těmto ekonomickým trestným činům. Jedná se o složitý a dlouhodobý proces, ale postupnými kroky a důsledností bude jistě možné situaci zlepšit.

V roce 2020 byl zaznamenán celorepublikově nejnižší počet úvěrových a pojistných podvodů za celé sledované období od roku 2008. Trestných činů legalizace výnosů z trestné činnosti bylo v roce 2020 registrováno nejméně od roku 2011. Pouze u korupčních trestných činů byla v minulém roce zjištěna druhá nejhorší statistika za posledních pět let.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] *Akční plán boje proti korupci na roky 2021 a 2022* [online]. Praha: Vláda ČR, 2020 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2020/12/Akni-plan-boje-proti-korupci-na-roky-2021-a-2022.pdf>
- [2] BALOUN, Vladimír. *FINANČNÍ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE: Dílčí studie úkolu „Výzkum ekonomické kriminality“* [online]. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004 [cit. 2021-02-22]. ISBN 80-7338-029-3. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/303.pdf>
- [3] ČASTORÁL, Zdeněk. *Ekonomická kriminalita: (z pohledu řízení a správy)*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007. Eupress. ISBN 978-80-86754-83-3.
- [4] *Český statistický úřad: Porovnání krajů - aktualizace 20. 1. 2021* [online]. [cit. 2021-03-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju>
- [5] *EVROPSKÝ SEMESTR – TEMATICKÝ PŘEHLED: BOJ PROTI KORUPCI* [online]. Evropská komise, 2017 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_fight-against-corruption_cs.pdf
- [6] FENYK, Jaroslav, Roman HÁJEK, Igor STRÍŽ a Přemysl POLÁK. *Trestní zákoník a trestní řád: Průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou*. Praha: Linde, 2010. ISBN 978-80-7201-808-6.
- [7] FRYŠTÁK, Marek. *Hospodářská kriminalita z pohledu teorie a praxe*. Ostrava: Key Publishing, 2007. ISBN 978-80-87071-18-2.
- [8] CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde Praha, 2011. ISBN 978-80-7201-853-6.
- [9] *Informace o opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML/CFT). ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA* [online]. [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/upozorneni-pro-verejnost/informace-o-opatrenich-proti-legalizaci-vynosu-z-trestne-cinnosti-a-financovani-terorismu-aml-cft/>

- [10] JURČÍK, Radek, Jaroslava ŠŤASTNÁ, Petra FRANCOVÁ, Eliška CÍSAŘOVÁ a Jiří TAIŠL, MRAVCOVÁ, Jana, ed. *Průvodce zadáváním veřejných zakázek: nové možnosti zhodnocení veřejných prostředků* [online]. Praha: Otevřená společnost, 2009 [cit. 2021-02-22]. ISBN 978-80-87110-16-4. Dostupné z: https://osf.cz/wp-content/uploads/2009/08/Pruvodce_zadavanim_vz.pdf
- [11] KRATOCHVÍL, Vladimír, ed. *Sborník z mezinárodního semináře o hospodářské kriminalitě: příspěvky účastníků konference konané dne 25. února 1999 v rámci oslav 80. výročí vzniku a 30. výročí znovuoobnovení Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně*. Brno: Masarykova univerzita, 1999. ISBN 80-210-2141-1.
- [12] KUČHTA, Josef. *Kriminologie*. 2. část. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0681-1.
- [13] LABOUTKOVÁ, Šárka a Petr VYMĚTAL, MÜLLER, Karel, ed. *Lobbing v moderních demokraciích* [online]. Praha: Grada Publishing, 2010 [cit. 2021-02-22]. ISBN 978-80-247-3165-0. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=e4D2wmeI_6AC&pg=PA29&dq=korupce+definice&hl=cs&sa=X&ved=2ahUKEwjLqfbN6MPuAhUjiYsKHagVBakQ6AEwCXoECAkQAg#v=onepage&q=korupce%20definice&f=false
- [14] *Ministerstvo vnitra České republiky: Statistiky kriminality - dokumenty* [online]. [cit. 2021-03-21]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/docDetail.aspx?docid=9773&doctype=ART>
- [15] NETT, Alexander. *Praní špinavých peněz*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. Právnické sešity. ISBN 80-210-0630-7.
- [16] RUŽAROVSKÝ, Jozef. Recenzia publikácie Koprlová, Jana: *Hospodárska kriminalita v ekonomických súvislostiach. Hospodárska kriminalita v ekonomických súvislostiach* [online]. Trnava: Societas et Res Publica, 2012, s. 189 [cit. 2021-02-04]. ISBN 978-80-89416-05-9. Dostupné z: Proquestu
- [17] RYSKA, Pavel a Jan PRŮŠA. *Korupce: Ekonomie vs. mýty* [online]. Praha: Institut Václava Klause, 2013 [cit. 2021-02-22]. ISBN 978-80-87806-20-3. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=xNOZBgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT3&dq=korupce&ots=xVMFcRlAEw&sig=tdJoDgdYss6owzsvDP7uGP-bYBQ&redir_esc=y#v=onepage&q=korupce&f=false

- [18] SCHEINOST, Miroslav. *Výzkum ekonomické kriminality* [online]. Praha: INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI V PRAZE, 2004 [cit. 2021-02-04]. ISBN 80-7338-031-5. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/308.pdf>
- [19] *PRANÍ ŠPINAVÝCH PENĚZ* [online]. Česká bankovní asociace [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.financnivzdelavani.cz/svet-financi/bankovnictvi/prani-spinavych-penez>
- [20] PRŠAL, Vlastimil a Václav KUČERA. Vyšetřování pojistných podvodů a jejich prokazování pracovníky pojišťoven. *Forenzní vědy* [online]. Vysoká škola finanční a správní, 2017, 2(1), 10 [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.vsfs.cz/periodika/forenzni-vedy-2017-1-08.pdf>
- [21] ŘEZÁČ, František. *Řízení rizik v pojišťovnictví* [online]. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2011 [cit. 2021-02-22]. ISBN 978-80-210-5637-4. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=REbhDwAAQBAJ&pg=PA93&dq=pojistn%C3%A9+podvody&hl=cs&sa=X&ved=2ahUKEwiYyrGs8unuAhVpzoUKHXGUDbUQ6AEwAnoE CAYQAg#v=onepage&q=pojistn%C3%A9%20podvody&f=false>
- [22] Statistické přehledy kriminality. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>
- [23] STOP KORUPCI: Co je korupce. *POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx>
- [24] ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník II: komentář*. Praha: C.H.BECK, 2010. ISBN 978-80-7400-178-9.
- [25] Trestní předpisy [ÚZ 2019 č. 1342] Ostrava: Sagit, 2019. 464 stran; 24 cm (ÚZ: úplné znění; číslo: 1342) [Název z obálky] ISBN:978-80-7488-376-7.
- [26] *Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022* [online]. Úřad vlády České republiky [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2019/01/V1%C3%A1dn%C3%AD-koncepce-boje-s-korupc%C3%AD-na-l%C3%A9ta-2018-a%C5%BE-2022.pdf>
- [27] VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. [Praha]: Profess Consulting, c2007. Cesta k finanční svobodě. ISBN 978-80-7259-055-1.

- [28] *Zákon č. 69/2006 Sb.: Zákon o provádění mezinárodních sankcí* [online]. 3. února 2006 [cit. 2021-03-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-69>
- [29] *Zákon proti praní špinavých peněz (úplné znění): Předpis č. 253/2008 Sb.* [online]. 5. června 2008 [cit. 2021-03-21]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/zakony/zakon-proti-prani-spinavych-penez/uplne/>
- [30] ZÁMEČNÍKOVÁ, Jana. *Jak snadné je stát se úvěrovým podvodníkem* [online]. 18.2.2018 [cit. 2021-03-21]. Dostupné z: <https://www.hypoindex.cz/clanky/snadne-stat-se-uverovym-podvodnikem/>

PŘÍLOHY

Příloha A Úvěrový podvod na sto tisíc obyvatel	66
Příloha B Pojistný podvod na sto tisíc obyvatel	67
Příloha C Legalizace výnosů z trestné činnosti na sto tisíc obyvatel	68
Příloha D Trestné činy spojené s korupcí na sto tisíc obyvatel	69
Příloha E: Celkový počet vybraných trestných činů v regionech ČR za roky 2008-2019	70
Příloha F: Celkový počet vybraných trestných činů na sto tisíc obyvatel v regionech ČR za roky 2008-2019	71

Příloha A Úvěrový podvod na sto tisíc obyvatel

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	114	66	55	46	44	58	64	70	75	34	35	33
Středočeský kraj	41	34	24	17	21	17	20	18	14	13	13	14
Jihočeský kraj	72	43	34	31	38	73	110	96	80	108	62	69
Plzeňský kraj	55	44	31	25	22	27	34	30	32	29	19	22
Karlovarský kraj	94	94	56	34	30	34	51	44	35	29	21	50
Ústecký kraj	137	94	60	39	45	81	107	98	59	50	28	29
Liberecký kraj	116	55	48	36	38	54	70	68	60	60	67	54
Královéhradecký kraj	48	37	28	24	27	38	57	64	46	44	33	32
Pardubický kraj	37	28	26	14	21	33	26	39	38	16	14	14
Kraj Vysočina	40	26	14	22	19	34	38	43	27	35	22	21
Jihomoravský kraj	52	39	35	22	23	31	38	43	30	30	38	33
Olomoucký kraj	62	42	32	28	42	46	70	86	73	73	78	59
Zlínský kraj	29	34	17	21	21	31	23	32	31	30	25	34
Moravskoslezský kraj	65	57	32	28	25	80	55	46	42	34	29	22

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR a ČSÚ

Příloha B *Pojistný podvod na sto tisíc obyvatel*

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	11	12	8	9	8	7	7	13	14	16	4	12
Středočeský kraj	7	8	9	6	5	3	3	2	2	3	3	2
Jihočeský kraj	1	2	3	2	3	4	4	5	9	8	9	2
Plzeňský kraj	1	2	1	1	2	2	1	1	2	3	1	1
Karlovarský kraj	1	2	1	0	2	4	1	2	13	11	11	8
Ústecký kraj	8	3	3	4	4	5	4	6	4	8	6	5
Liberecký kraj	6	5	4	3	4	7	6	6	3	5	1	2
Královéhradecký kraj	3	2	1	1	2	4	3	3	1	3	0	1
Pardubický kraj	1	2	2	2	2	4	4	13	1	2	1	5
Kraj Vysočina	1	2	1	3	1	1	6	4	6	2	2	1
Jihomoravský kraj	2	2	1	2	3	2	1	1	2	3	2	2
Olomoucký kraj	0	2	2	2	2	3	2	14	13	6	0	1
Zlínský kraj	1	1	1	2	2	2	2	1	2	3	3	3
Moravskoslezský kraj	2	2	2	4	3	2	4	4	2	3	1	1

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR a ČSÚ

Příloha C Legalizace výnosů z trestné činnosti na sto tisíc obyvatel

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	1	2	8	10	8	10	18	18	31	19	11	11
Středočeský kraj	1	0	2	1	9	5	2	3	2	3	2	3
Jihočeský kraj	0	0	0	0	1	2	3	1	2	0	1	1
Plzeňský kraj	0	0	0	1	2	2	1	1	1	1	1	2
Karlovarský kraj	0	0	0	1	2	3	2	2	1	1	1	6
Ústecký kraj	0	1	1	2	5	9	11	6	2	2	2	1
Liberecký kraj	1	3	3	2	5	7	9	5	3	2	2	4
Královéhradecký kraj	1	0	0	1	1	1	2	1	2	1	1	1
Pardubický kraj	0	0	1	5	1	3	2	2	0	1	0	1
Kraj Vysočina	0	0	1	1	1	3	2	1	1	1	2	0
Jihomoravský kraj	0	1	1	2	2	3	5	4	4	3	5	4
Olomoucký kraj	0	0	0	2	2	1	1	1	1	1	0	1
Zlínský kraj	0	0	2	1	2	2	4	3	1	2	1	1
Moravskoslezský kraj	0	0	0	1	3	1	4	1	1	2	2	2

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR a ČSÚ

Příloha D *Trestné činy spojené s korupcí na sto tisíc obyvatel*

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	7	4	7	12	13	12	8	7	7	4	7	5
Středočeský kraj	2	2	3	5	9	8	4	4	2	2	4	2
Jihočeský kraj	2	1	2	3	3	4	5	1	0	1	5	2
Plzeňský kraj	2	1	3	5	0	2	1	3	3	1	2	2
Karlovarský kraj	7	4	3	3	32	18	7	4	2	1	3	2
Ústecký kraj	4	2	4	6	4	7	3	4	2	3	4	1
Liberecký kraj	4	2	3	3	3	6	12	4	2	2	3	3
Královéhradecký kraj	2	2	1	4	3	2	1	2	1	1	5	2
Pardubický kraj	2	1	3	3	2	1	1	2	1	1	1	1
Kraj Vysočina	2	2	2	3	4	4	3	3	1	1	2	1
Jihomoravský kraj	3	3	2	3	5	3	3	4	2	2	3	2
Olomoucký kraj	2	2	2	2	2	2	3	5	1	1	4	1
Zlínský kraj	1	1	1	2	2	2	2	6	1	2	7	1
Moravskoslezský kraj	1	1	3	3	5	5	4	3	2	1	3	1

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR a ČSÚ

Příloha E: Celkový počet vybraných trestných činů v regionech ČR za roky 2008-2019

	Úvěrový podvod	Pojistný podvod	Legalizace výnosů z trestné činnosti (včetně z nedbalosti)	Korupční trestné činy
Hlavní město Praha	8741	1504	1851	1178
Středočeský kraj	3194	707	441	615
Jihočeský kraj	5209	326	68	176
Plzeňský kraj	2124	112	72	142
Karlovarský kraj	1729	164	56	260
Ústecký kraj	6857	497	357	379
Liberecký kraj	3191	233	203	202
Královéhradecký kraj	2645	132	56	136
Pardubický kraj	1576	204	85	95
Kraj Vysočina	1750	150	64	147
Jihomoravský kraj	4843	269	398	399
Olomoucký kraj	4389	316	62	159
Zlínský kraj	1921	135	111	164
Moravskoslezský kraj	6312	380	227	395

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR

Příloha F: Celkový počet vybraných trestných činů na sto tisíc obyvatel v regionech ČR za roky 2008-2019

	Úvěrový podvod	Pojistný podvod	Legalizace výnosů z trestné činnosti (včetně z nedbalosti)	Korupční trestné činy
Hlavní město Praha	693	119	145	93
Středočeský kraj	247	55	33	47
Jihočeský kraj	816	51	11	28
Plzeňský kraj	369	19	12	25
Karlovarský kraj	572	55	19	86
Ústecký kraj	828	60	43	46
Liberecký kraj	726	53	46	46
Královéhradecký kraj	479	24	10	25
Pardubický kraj	305	39	16	18
Kraj Vysočina	342	29	13	29
Jihomoravský kraj	414	23	34	34
Olomoucký kraj	690	50	10	25
Zlínský kraj	328	23	19	28
Moravskoslezský kraj	515	31	19	32

Zdroj: Vlastní zpracování, Statistické přehledy kriminality Policie ČR a ČSÚ